

Hvordan kan ulike kulturforståelser mellom barneverntjenesten og foreldre med minoritetsbakgrunn forstås og hva kan bidra til å fremme dialog og samarbeid?

En tematisk analyse av hvordan barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier møter hverandre gjennom en offentlig tjeneste.

Masterstudium i Sosialfag – Barnevern

Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM)

OsloMet – Storbyuniversitet

November 2021

Seher Akhtar

Til A.M

Du er min motivasjon og inspirasjon.

Tusen takk for at jeg fikk jobbet med deg.

Du åpnet øynene mine for denne mastergraden.

Dette er for deg!

© Seher Akhtar 2021

Hvordan kan ulike kulturforståelser mellom barnevernstjenesten og foreldre med minoritetsbakgrunn forstås og hva kan bidra til å fremme dialog og samarbeid?

How can different cultural understandings between the child welfare service and parents with a minority background be understood and what can contribute to promoting dialogue and cooperation?

Sammendrag

Oppgavens hensikt er å belyse hvordan kulturelle forforståelser virker inn på samarbeidet mellom minoritetsfamilier og barnevernsarbeidere. I tillegg er målet å formidle hvordan ulike faktorer som generasjon, kollektivistisk samfunn, individualistisk samfunn, og oppvekst kan påvirke minoritetenes holdninger til barneverntjenesten. Jeg intervjuet totalt syv informanter, fire barnevernsarbeidere og tre minoritetsforeldre i denne masteroppgaven. Gjennom tematisk analyse viser jeg hvordan erfaringer, sosialt nettverk og makt spiller inn på samarbeidet. Frykten for barnevernet er fremtredende og begge informantgruppene uttrykker at frykten styrer samarbeidet. Videre ble frykt knyttet opp til en positiv holdning hos minoritetsfamiliene som skyver vekk bekymringen. Når det gjelder tillit og mistillit hadde det tilknytning til barnevernsarbeiderens etnisitet og den sirkulerende representasjonen av barnevernet i innvandrer miljøene. Tematisk analyse har blitt brukt til å fremme funnene og Bourdieu (1995, 1999) og hans konfliktteoretiske syntese, slik Aakvaag (2012) presenterer det er brukt til å drøfte funnene. Jeg foreslår en dypere forståelse av den kulturelle forforståelsen minoritetsfamiliene har og om den positive holdningen minoritetsfamiliene har om egen familiesituasjon. Dette vil gi en dypere forklaring på minoritetens erfaringer og holdning til barneverntjenesten.

Summery

The thesis aims to shed light on how cultural preconception affects the cooperation between minority families and child welfare workers. In addition, the goal is to convey how various factors such as generation, collectivist society, individualistic society, and upbringing can influence the minorities' attitudes to the child welfare service. I interviewed a total of seven informants, four child welfare workers, and three parents with another ethnic background in this thesis. Through thematic analysis, I show how experiences, social network, and power affects the cooperation. The fear of child welfare service is prominent and both of the informant groups express that fear controls the cooperation. Furthermore, fear was connected to a positive attitude among the minority families that pushes away the concern. Trust and mistrust were related to the child welfare worker's ethnicity and the circulating representation of child welfare in the immigrant communities. Thematic analysis has been used to advance the findings, and Bourdieu (1995, 1999) with his conflict theory synthesis, as presented by Aakvaag (2012), has been used to discuss the findings. I suggest a deeper understanding of the cultural preconception that minority families possess along with the positive attitude the minority families have about family issues in their own homes. This will give a deeper explanation of the minority's experiences and their attitude toward the child welfare service.

Forord

En tung og vanskelig tid er forbi. Gjennom pandemien og de raske endringene i samfunnet har jeg nådd målet.

Først og fremst vil jeg takke alle minoritetsforeldre og barnevernsarbeidere som har stilt opp i denne studien. Dere er grunnen til et fantastisk produkt og en ferdigstilt masteroppgave. Jeg vil samtidig takke alle jeg har fått hjelp av under rekruttering av deltakere. Jeg ser dere og setter pris på barnevernsarbeidere, sosiallærere, assisterende rektor og rektor som har hjulpet meg med det.

Tusen takk til min veileder, Jorunn Vindegg for konstruktive tilbakemeldinger og godt samarbeid.

Jeg vil tilslutt takke mine nære og kjære. Spesiell takk til mine foreldre, venner, ektemann og svigerfamilie for all støtte. Dere er mitt beste heia-team! Tusen takk for at dere alltid stiller opp for meg. Uten dere hadde jeg ikke klart dette. Deres støttende ord og varme klemmer ga meg mot og energien til å fortsette videre.

Evig takknemlig.

Oslo, November 2021

Seher Akhtar

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	s. 8
1.1. Bakgrunn for tema	s.8
1.2. Presentasjon av problemstilling	s.9
1.3. Barnevernet i Norge	s.10
1.4. Minoriteter i Norge	s.11
1.5. Begrepsavklaring	s.12
1.6. Tidligere forskning	s.13
2. Teoretiske perspektiver	s.17
2.1. Vitenskapsteoretisk posisjon: sosial konstruksjonisme	s.17
2.2. Teoriavklaring – Pierre Bourdieu	s.18
3. Datainnsamling og analysearbeid	s.22
3.1. Kvalitativ metode	s.22
3.2. Intervjuguide og prosjektbeskrivelse	s.23
3.3. Prosess og rekruttering	s.24
3.4. Etske refleksjoner	s.27
3.5. Forskerens rolle	s.28
4. Analysearbeid	s.29
4.1. Tematiskanalyse	s.29
4.2. Fremgangsmåte	s.29
5. Funn og drøfting	s.30
5.1. Kategori 1: Kulturell bevissthet – åpenhet for andre kulturer	s.30
5.2. Kategori 2: Kulturell påvirkning – sosialt nettverk	s.37
5.3. Kategori 3: Kulturell nærhet – barnevernsarbeidere med annen etnisk bakgrunn.....	s.42
5.4. Kategori 4: Kulturell motstand – Oss vs. Dem	s.48
5.5. Den strukturelle makten	s.52
6. Oppsummering	s.56
7. Litteraturliste	s.59
8. Vedlegg	s.63

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Etter å ha fullført en bachelorgrad i psykologi, skulle jeg ta en mastergrad på samme felt, men bestemte meg for å jobbe ett år som vikar og AKS medarbeider. I løpet av det året var jeg assistent for en gutt i førsteklasse. Han var verdens beste gutt, men fikk bekymringsmeldinger tilsendt fra barnevernet. Det året ble jeg mer bevisst på barnevernstjenesten og deres hjelpetiltak. Jeg visste om denne tjenesten, men hadde ingen mening om arbeidet deres da det ikke angikk meg. Etter å ha jobbet sammen med denne gutten i et år, var det på tide å dra tilbake til skolebenken. Jeg var et «klikk» unna å søke meg inn på mastergrad i psykologi, men valgte heller master i barnevern. Derfor vil jeg mene at den gutten er grunnen til at jeg ble kjent med barnevernet på nytt.

I tillegg til gutten jeg assisterte, hadde kollegaene mine en innvirkning på mitt valg av mastergrad. På arbeidsplassen snakker man om masse forskjellig med sine kollegaer. Mange av samtalene husker man ikke, men det er én samtale jeg husker veldig godt. Det handlet om hvorfor jeg valgte å ta en mastergrad i barnevern når det er de som tar barn. Det var en kollega med en annen etnisk bakgrunn som sa dette og dette fikk meg til å tenke. Av den grunn ble jeg interessert i hvorfor minoriteter hadde denne holdningen til barnevernstjenesten og hvordan dette kan ha en innvirkning på samarbeidet mellom partene.

Det flerkulturelle Norge

Alle individer finner seg til rette i ulike grupperinger i samfunnet. Disse grupperingene dannes på bakgrunn av tilhørighet, interesser og like erfaringer. På denne måten kan vi si at Norge er blitt et mer flerkulturelt samfunn med tiden. Flere individer har migrert til Norge og bosatt seg i nærheten av andre individer med samme verdier og holdninger som en selv (Statistisk sentralbyrå, 2002). Dette er positivt for minoritetene slik at de ikke føler seg alene i et nytt samfunn, men en del av det nye samfunnet de nå vokser opp i. Det at Norge er beskrevet som et flerkulturelt samfunn betyr at det er flere nasjonaliteter representert i befolkningen. I følge statistisk sentralbyrå er 18,2 prosent av totalbefolkningen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. (Statistisk sentralbyrå, 2020). Dette betyr at det er flere generasjoner av innvandrere representert i den norske befolkningen.

Barnevern kan være noe nytt og uforståelig for noen individer med minoritetsbakgrunn (Berg, et al., 2015). En slik institusjon eksisterer kanskje ikke i minoritetenes hjemland og slik kan de utvikle frykt for offentlige instanser de ikke kjenner til. På lik linje kan nye nasjonaliteter og kulturer være ukjent for barnevernet og dermed kan det ta tid til å bygge en trygg plattform for minoritetsfamiliene. På denne måten er det to ukjente som er i møte med hverandre og begge parter står fast på sine premisser, sin verdensoppfattelse, sin kultur og erfaringer.

Til tross for at det er to grupper som kanskje er ukjente for hverandre, stemmer det nødvendigvis ikke at de jobber imot hverandre til enhver tid. Det er saker der minoritetsfamilier selv ber om hjelp. Det kan være i form av å oppdra barnet med gode verdier og trygge omgivelser, det kan være ved å få barnet inn i aktivitetsskolen, drive med sport, eller at foreldre ønsker avlastning til å være en god forelder i en lenger periode. På en annen side er det ikke like lett å be om hjelp. Immigranter og innvandrere forflytter seg med en bagasje full av kultur, språk, religion, matvaner og holdninger. Dette tas med til et nytt og fremmed land der det gamle levesettet må kombineres med det nye. Dette kan være en utfordring som gjør det vanskelig å ta del i det nye samfunnet. Noen individer velger å holde seg til det gamle levesettet fordi det er kjent og trygt. Å ta avstand fra den nye levemåten, kulturen og språket, kan være en måte å bevare sin identitet, kultur og levemåte på. I min oppgave vil kulturbegrepet være den røde tråden, men begrepet er komplekst med flere betydninger. Dermed vil kulturbegrepet og andre tilsvarende begreper bli definert og forklart i begrepsavklaringen for å tydeliggjøre dets betydning og bruk.

1.2 Presentasjon av problemstilling

Basert på mitt valg av tema ønsker jeg å komme i dialog med barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier. Jeg ønsker å se hvor mye kultur og ulike levemåter har å si for disse gruppene. Gjennom kvalitative intervjuer valgte jeg å spørre foreldre med minoritetsbakgrunn om deres erfaringer med barnevernet og hvordan dette har endret synet på denne offentlige tjenesten. Samtidig spurte jeg barnevernsarbeidere om hvordan de opplever å være i samtale og samarbeide med individer med annen etnisk bakgrunn og kultur. Jeg ønsket å se i hvilken grad kultur, kulturforståelse og kultursensitivitet ble snakket om eller brukt i samarbeid med minoritetsfamiliene. Av den grunn har jeg formulert problemstillingen slik: *Hvordan kan ulike kulturforståelser mellom barneverntjenesten og foreldre med minoritetsbakgrunn forstås og*

hva kan bidra til å fremme dialog og samarbeid? – En tematisk analyse av hvordan barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier møter hverandre gjennom en offentlig tjeneste.

Denne problemstillingen er startpunktet mitt og det er det jeg ønsker å besvare gjennom denne masteroppgaven. For å kunne besvare mer utfyllende har jeg utformet noen forskningsspørsmål som skal utdype problemstillingen. Spørsmålene som jeg har formulert er: 1) *På hvilken måte kommer kultur til uttrykk i samarbeid mellom barnevernstjenesten og minoritetsfamiliene?* 2) *Hva slags innvirkning har nettverk og nettverksbygging på samarbeidet mellom barnevernsarbeidere og foreldre med minoritetsbakgrunn?* 3) *Hvordan opplever aktørene den strukturelle makten som er nedfelt i barnevernstjenesten?* Disse spørsmålene vil til sammen hjelpe meg å besvare hovedspørsmålet i oppgaven og muligens belyse viktige elementer som kan ha en stor betydning for samarbeide mellom begge partene.

1.3 Barnevernet i Norge

For å kunne forstå samarbeidet mellom barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier er det viktig å vite hva barnevern står for, og hva slags oppgaver det har i samfunnet. Barnevernet i Norge er en lovpålagt tjeneste. Deres hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår (Lov om barnevernstjenester §1-1, 1993, 2018).

Dersom vi ønsker en mer utdypende presentasjon av selve barnevernet, kan vi organisere virksomheten på ulike nivåer med tilhørende ansvarsoppgaver. Vi har Barne- og familiedepartementet som har et forvaltningsansvar for barnevernloven med forskrifter og som evaluerer om regelverket blir anvendt på en forsvarlig måte. Deretter har vi det statelige barnevernet. Dette er kjent som barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) og under her har vi barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Videre har vi den kommunale barnevernstjenesten. Denne tjenesten har fått plass i oppgaven. Den kommunale barnevernstjenesten finnes i alle kommuner. I hver kommune utføres det et daglig arbeid etter barnevernsloven. Innunder her jobbes det med forebyggende arbeid, mottak, undersøkelse, tiltak, råd og veiledning, hjelpetiltak i hjemmet, og omsorgsovertagelse (Bufdir, 2021).

Barnevernstjenesten er den delen av virksomheten som utøver den faglige forvaltningen innenfor de rammene det politiske barnevernet har satt. Disse rammebetingelsene har en direkte innflytelse på barnevernsarbeiderne i den kommunale barnevernstjenesten. Det kan ha en innvirkning på hvordan barnevernsarbeidere griper inn i en situasjon, vurderer tiltak og lager en handlingsplan for de familiene de møter på (Follesø, 2006). På denne måten er barnevernsarbeiderne de første man møter og de blir sett på som barnevernets ansikt utad.

1.4 Minoriteter i Norge

I denne oppgaven har jeg gitt rom til minoritetsforeldre med en annen etnisk bakgrunn. Jeg beskriver denne gruppen individer som innvandrere, migranter, og flyktninger med en annen etnisk bakgrunn. Dette er foreldre som har et annet morsmål og har flerkulturelle barn. Denne gruppen individer utgjør det flerkulturelle Norge og representerer flere ulike nasjonaliteter fra ulike verdensdeler.

Minoriteter, innvandrere, flyktninger eller utlendinger kan sies å være et kjært barn med mange navn. Disse individene representerer en minoritet i samfunnet, men de er ikke én gruppe minoritet. Det er flere minoriteter det er snakk om ut ifra hvilket land de kommer fra, hvilken religion de har eller hvilket språk de snakker. Derfor er det viktig å presisere at i denne oppgaven har jeg intervjuet tre foreldre med ulik etnisk bakgrunn. De representerer ulike land og snakker et annet språk i tillegg til norsk, men er alle minoriteter i Norge.

Minoriteter i Norge kan ses på som én gruppe minoriteter eller flere minoritetsgrupper. Uavhengig av hvordan en ordlegger seg vil minoriteter alltid være minoriteter i forhold til majoriteten. I det norske samfunnet representerer etniske nordmenn majoritetskulturen. Denne kulturen er dominerende og legger vekt på norske verdier. Minoriteter som bosetter seg i Norge må ta stilling til denne majoritetskulturen i tillegg til å bevare sin egen minoritetskultur. Denne dynamikken gjør minoritetsgruppen veldig interessant å studere. Disse individene representerer ulik kultur, levemåte og holdning, men disse levemåtene, kulturene og holdningene definerer også minoritetene. Ved å flytte over landegrensers flyttere de med seg sine verdier. På bakgrunn av dette, ligger oppgavens interesse i hvordan minoriteter forholder seg til majoritetskulturen i tillegg til sin egen kultur.

1.5 Begrepsavklaring

I dette delkapittelet vil jeg gjøre rede for kulturbegrepets kompleksitet. Det norske samfunnet er multietnisk og mangfoldig. Det er dermed nødvendig å vite hva kulturbegrepet innebærer slik at arbeid og kommunikasjon med mennesker blir enklere. Thomas Hylland Eriksen beskriver hvordan kultur er et omdiskutert begrep i samfunnsfagene. Det finnes ikke en enkel definisjon på dette begrepet, men han legger frem to perspektiver. På en måte kan kultur defineres som *de skikker, verdier, og væremåter som overføres, om enn i noe forandret form, fra generasjon til generasjon*. Den andre definisjonen han legger frem er *at kultur er det som gjør kommunikasjon mulig, det vil si at kultur er de tankemønstrene, vanene og erfaringene som mennesker har felles som gjør at vi forstår hverandre* (Eriksen, 2010).

I hver av definisjonene er tid forankret. I den første definisjonen vektlegges kultur i en historisk kontekst der tradisjoner er en viktig del av kultur og dets eksistens. At noe overføres fra en generasjon til en annen, viser til at fortid er en vesentlig og viktig del av kulturen. Det er skikker og vaner individene har arvet som dermed er overlevert til neste generasjon. Den andre definisjonen påpeker at kulturen er forankret i nåtid. Kulturen kan ses på som dynamisk, fremtidsrettet, men som stadig er i forandring. Begge definisjonene beskriver kultur ut ifra to ulike og komplimentære perspektiver, men begge definisjonene legger vekt på å skape, videreføre og definere kultur i ulik tid og form (Eriksen, 2010).

Til tross for at kulturbegrepet er forankret i tid, enten fortid eller nåtid, er begrepet mer komplisert enn det. Kultur er et begrep som også kan knyttes til kommunikasjon og makt. Gjennom arbeidsplassen, på skolen, i gudshus, i politikken og debatter møtes ulike individer med ulik *kulturforståelse*. For eksempel vil en minoritetsforelder ha ulikt syn på kultur i forhold til barnevernsarbeideren. Ingen av de individuelle kulturelle forståelsene er feil, men siden kultur i seg selv er forankret i tid og situert i en bestemt kontekst, oppstår ulike kulturforståelser når to individer møtes. De ulike kulturforståelsene oppstår gjennom at kultur er lært og overført, med rom for forandring. På denne måten skaper kulturforståelse *kulturelleforskjeller*. Disse forskjellene eksisterer både mellom ulike etniske grupper, men også innad i en etnisk gruppe på bakgrunn av individers erfaringer. Dette fører til at alle mennesker befinner seg mellom kultur fra fortiden og kultur i nåtid. Slik sett er alle individer kulturelt forskjellige, men samtidig kulturelt like (Eriksen, 2010).

Kommunikasjon gjør det dermed mulig å forstå og akseptere forskjeller i kultur og væremåte, men kommunikasjon foregår i en bestemt kontekst med bestemte personer. Dersom vi tar for oss en samtale mellom minoritetsforeldre og barnevernsarbeidere, kan det oppstå en skjev maktfordeling mellom gruppene. Grunnen til dette er at barnevernstjenesten representerer majoritetskulturen og definerer den norske virkeligheten som minoriteter må forholde seg til. Minoritetene skal lære seg nytt språk, nytt regelverk, følge nye lover, og forholde seg til nye og ukjente offentlige instanser. Dette definerer Norge og det norske samfunnet og er en del av den norske kulturen. På denne måten får barnevernsarbeidere en form for modellmakt fordi de representerer det norske samfunnet (Bråten, 1981) (Eriksen, 2010). Denne maktforskjellen er bevisst og ofte akseptert på bakgrunn av den bestemte konteksten. Det at barnevernsarbeideren representerer majoritetskulturen og minoritetsforeldre representerer en minoritetskultur, gjør at minoritetsforeldre må strengt tatt forsvare sin kulturforståelse. Den kulturforståelsen de har er et produkt av de sedvaner og forestillinger som de har tatt forgitt, som mer eller mindre er naturlige og implisitte. Det er *det* som er kultur. Det å endre på eller møte motstand på den implisitte kulturen, kan skape frykt og redsel for å miste sin egen identitet (Eriksen, 2010).

Over er det gitt et innblikk og en avklaring på kulturbegrepets kompleksitet. Et slikt begrep er nyttig i samfunnsfagene, i antropologien og det norske samfunnet. Samtidig gjør kompleksiteten det vanskelig og skaper utfordringer i samarbeid. Det viktigste å ta med seg fra denne begrepsavklaringen er at kultur er iboende i oss, og at det er viktig å se menneske bak kulturen.

1.6 Tidligere forskning

Før jeg går over til neste kapittel, vil jeg presentere eksisterende forskning på feltet og se nærmere på: Hva har forskning funnet frem til i dag? Hva kan vi lære av det og hvordan kan tidligere forskning bidra inn i analysen av mine data?

I følge Berit Berg m.fl. ble det skrevet en rapport som en del av prosjektet «Myter eller realiteter? – møter mellom innvandrere og barnevern», som ble gjennomført på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i perioden 2013-2017 (Berg, et al., 2015). Rapporten legger blant annet frem hvordan barnevernet er presentert i media og i

innvandrerfamiljene. Det blir påpekt at barnevernet er ofte kritisert for å være ute etter minoritetsfamiliene. På grunn av myter og meningsforskjeller avdekker rapporten hvordan misforståelser har en innvirkning på samarbeidet mellom minoritetsfamilier og barnevernet. For å kunne avdekke mytene og få en dypere forståelse av realiteten, ble det gjennomført intervjuer med ansatte i barnevernet, foreldre og ungdommer. Det ble funnet at medieoppslag og debattinnlegg er med på å skape avstand mellom barnevernet og minoritetsfamiliene som i teorien ikke er så stor. Den opphetede debatten fører ofte til avstand og kan fremme frykt. Funnene viser at foreldre med minoritetsbakgrunn ofte har stor frykt for barneverntjenesten som fører til mistillit til barnevernet. Flere av foreldrene som ble intervjuet forteller at beskrivelser av barneverntjenesten i innvandrerfamiljene er negativ og fremmer frykt. Denne frykten kan komme av at minoritetsfamiliene ikke kjenner til eller har lite kunnskap om barnevernet. Samtidig er det rapportert at lite kunnskap om innvandrere og deres kulturelle forståelse kan være en mangelvare hos mange barnevernsarbeidere. Forskerne rapporterer at den manglende kultursensitiviteten blant de ansatte i barnevernet blir ofte sett på som en forklaring på hvorfor det oppstår konflikter mellom barnevernet og minoriteter. Derfor har det seg at flere av konfliktene mellom barnevernet og minoritetene ofte omhandler kulturforskjeller.

I fagartikkelen til Rugkåsa, Eide og Ylvisaker gjøres det rede for videreutdanningen *Barnevern i et minoritetsperspektiv* (Rugkåsa, Eide, & Ylvisaker, 2015). Målet for denne utdanningen var å øke forståelsen for utfordringer knyttet til minoritetsposisjoner og at barnevernsarbeidere økte sin kompetanse i arbeid med minoritetsfamilier. Funnene i dette studiet baserer seg på kasusmaterialet samlet i et pilotprosjekt. Blant alle kasus i videreutdanningen, presenterer Rugkåsa, Eide og Ylvisaker tre diskurser som hver for seg og samlet representerer mønster i barnarbeidernes arbeid med minoritetsforeldre og deres problemer med foreldrerollen. Funnene i denne artikkelen er komplekse og mangfoldige. Gjennom analysen av barnevernsarbeideres fortellinger og kasus viser det seg at det eksisterer tattforgrittheter som kan ha en innvirkning på praksisen i barnevernet. Forskerne reflekterte over hvordan disse fortellingene gir et endimensjonalt bilde av barn, ungdom og foreldre og mindre forståelse av minoritetenes omgivelser. Når det kom til språkbruk viste funnene at det ble brukt færre analytiske begreper som migrasjon, klasse og kjønn for å beskrive og sette familiene inn i kontekst. Dette mener forskerne er sentrale, men implisitte analytiske begreper knyttet til minoritetsfamiliene og deres omgivelser. Familiene er mer enn bare minoriteter.

Andre funn i artikkelen viser at mange sosiale problemer kulturaliseres av barnevernsarbeideren. Dette betyr at sosiale problemer blir ensidig vurdert ut ifra kulturelle forskjeller. Viktige faktorer som klasse, kjønn, og sosiale forhold blir da overskygget. Det viser seg å eksistere en bestemt oppfattelse av minoritetenes kultur og den norske kulturen. Denne oppfattelsen og forskjellen blir dermed brukt til å vurdere og tolke ulike situasjoner knyttet til minoritetsfamiliene. Forskerne la merke til at den norske kulturen blir nesten sett på som universell. Det viser seg at den norske kulturen ofte blir brukt som en norm i form av at andre kulturer blir vurdert ut ifra den norske kulturen. Den norske majoritetskulturen viser seg å være både den eksplisitte og implisitte tattforgitte forståelsen som minoritetsfamiliene blir vurdert ut ifra (Rugkåsa, Eide, & Ylvisaker, 2015).

I en annen artikkel om *kulturalisering og symbolsk mening i barnevernsarbeid* legges det vekt på hvordan barnevernsarbeidere bruker kulturelle forklaringer til å forstå minoritetsfamilier og deres situasjoner (Rugkåsa, Eide, & Ylvisaker, 2015). Artikkelen tar utgangspunkt i empiriske kasus beskrevet av barnevernsarbeidere gjennom videreutdanningen *Barnevern i et minoritetsperspektiv*. I flere av kasusene viste det seg at barnevernsarbeidere var opptatt av hvordan minoritetsfamiliers kulturelle verdier og praksiser kunne utløse eller forsterke problematferd hos barna. I et av kasusene ble foreldre og barns holdninger til å spise eller ikke spise svinekjøtt når barnet er under barnevernets omsorg presentert. Forskerne fant ut hvordan en kulturell fortolkning av et fenomen (her: lyst til å spise svinekjøtt) gjør at barnevernsarbeideren tar lite hensyn til hvordan sosiale, kulturelle og strukturelle forhold samvirker og hvordan det gir en omfattende beskrivelse av situasjonen. Det viste seg at kulturalisering av svinekjøtt handlet egentlig om identitet og utfordringer knyttet til minoritet og majoritet. Ut ifra dette kasuset konkluderer forskerne at sosiale problemer ikke burde kulturaliseres. Ved bruk av kontekstuell tilnærming hvor kultur eller kulturelle forklaringer er en av flere faktorer som har en innvirkning på individers liv, vil gi barnevernet en mer nyansert forståelse av spesifikke situasjoner mellom barn og minoritetsforeldre. Dette kan føre til en bedre vurdering av situasjonen og nødvendige tiltak (Rugkåsa, Eide, & Ylvisaker, 2015).

Fylkesnes m.fl. utførte en undersøkelse av etniske minoritetsforeldre og deres oppfatninger av barnevernet. Det ble lagt vekt på hvordan frykten ikke er primært relater til minoritetenes egne negative erfaringer (Fylkesnes, Iversen, & Nygren, 2015). Det viste seg at blant minoriteter og

deres sosiale krets eksisterer det representasjoner av barnevernet som minoritetene oppfatter som vanlige eller typiske. Ved å kategorisere representasjonene inn i temaer ble det funnet at 1) barnevernet bare tar barn, 2) barnevernet går ikke i dialog med foreldre, og 3) barnevernet diskriminerer. Ut ifra disse kategoriene ble det foreslått at frykten for barnevernet kan henge sammen med frykten for å bli krenket, å bli fratatt omsorgen, og ikke bli sett på som foreldre av barneverntjenesten. Undersøkelsen viste videre at den myndigheten barnevernet har til å gripe inn i et hjem, er forskjellig og ukjent fra minoritetenes hjemlanderfaringer. Minoritetsforeldre setter kritisk spørsmål til hvorfor barnet må bli tatt fra familien og hvorfor foreldre ikke får riktig veiledning til å bli gode nok foreldre i en norsk kontekst.

På det internasjonale planet har vi artikkelen: *Whiteness and the politics of 'race' in child protection guidelines in Ireland*. I artiklene blir det vist til barnelovgivning som understreker at barn med annen etnisk bakgrunn har særskilte kulturelle behov i motsetning til den irske majoriteten. Artikkelen analyserer hvordan svarte og andre etniske minoritetsgrupper blir representert i nasjonale retningslinjer for det irske barnevernet. Det argumenteres for at å identifisere barn med annen etnisk bakgrunn med særskilte kulturelle behov fremmer dominansen av hvit irsk kultur som en universell norm. Denne normen blir dermed brukt til å sammenligne og vurdere minoritetsfamilier med barnevernssak (Christie, 2010).

I artikkelen *Lost in Translation: How Child Welfare Workers in Norway and England Experience Language Difficulties when Working with Minority Ethnic Families* (Kriz & Skivenes, 2010) blir det gjort en komparativ analyse av barnevernsarbeidere i Irland og Norge og hvordan språket har en innvirkning på arbeid med minoriteter og etniske grupper i samfunnet. Det viste seg at det ikke er noen vesentlige forskjeller mellom norske og engelske barnevernsarbeidere fordi ofte opplever begge parter en språkbarriere da minoritetsfamilier ikke behersker norsk eller engelsk. Dette fører ofte til misforståelser og barnevernet er nødt til å benytte seg av tolk. Ved bruk av tolk blir samtalene mer forståelige, men under oversettelsen går mye informasjon tapt. På grunn av tapt informasjon under oversettelsen og foreldrenes vanskeligheter med å forklare seg språklig korrekt, viser funnene at ofte kan minoritetsfamilier motta annerledes og mindre rettferdig behandling på bakgrunn av språkbarriere, informasjon som går tapt under oversettelse og språkferdigheter (Kriz & Skivenes, 2010).

2. Vitenskapsteoretisk posisjon

2.1 Sosial konstruksjonisme

I dette delkapittelet vil jeg gjøre rede for min vitenskapsteoretiske posisjon. Ulike vitenskapsteoretiske posisjoner gir et overordnet blikk på virkeligheten, på sosiale relasjoner, på maktfordeling og kunnskap (Jenssen, Kjørstad, & Tufte, 2020). Generelt sett setter teoriene ord på samfunnets oppbygging og dynamikk. I denne oppgaven forstår jeg min verden gjennom sosial konstruksjonisme utarbeidet av Peter. L Berger og Thomas Luckmann (Berger & Luckmann, 1967). I deres teori om «The social construction of reality» diskuteres og analyseres det hvordan hverdagslig kunnskap som individer tar for gitt som sann, blir skapt og internalisert. Teorien legger særlig vekt på hvordan ulike individer, til ulik tid og sted skaper en individuell oppfattelse av verden og hvordan denne kunnskapsprosessen er lik for alle individer uavhengig av tid og sted (Berger & Luckmann, 1967).

Enkeltindivider skaper mening og forstår fenomener som omgir dem på en bestemt måte (Solvang, 2020). Dette betyr at to individer kan forstå et fenomen på to ulike, men «sanne» måter. Denne forståelsen som blir skapt av individene er basert på tatt for gitte sannheter om virkeligheten som kan ha noen konsekvenser. I det samfunnet vi befinner oss i eksisterer det allerede forståelser og meninger om ulike fenomener og hvordan en skal handle. Det kan føre til at den forståelsen enkeltindivider har kan bli svekket av de allerede eksisterende sosiale normene og forventningene i samfunnet. Men dette normsystemet som allerede eksisterer er produsert av sosiale aktører som gjennom objektiviseringsprosessen blir tatt for gitt som en realitet (Solvang, 2020). Den subjektivistiske virkeligheten blir dermed overført og oppfattet som objektive sosiale fakta som dermed bestemmer konstitusjonen av den sosiale virkeligheten. På denne måten prøver Berger og Luckmann å vise hvordan subjektiv virkelighet og objektiv virkelighet henger sammen (Dreher, 2016) og hvordan den tatt for gitte forståelsen av ulike fenomener bekreftes gjennom språket (Solvang, 2020).

Jeg har i min oppgave valgt å se kritisk på tatt for gitte sannheter om fenomener og handlinger ved hjelp av sosial konstruksjonisme. Som nevnt baserer teorien seg på hvordan individer skaper en forståelse av virkeligheten som oppleves som «sann» og hvordan denne forståelsen blir omdannet til en objektiv realitet. Sagt på en enklere måte undersøker denne

vitenskapsteoretiske posisjonen uttrykket «det bare er sånn» i dagligtalen. Det sosial konstruksjonismen deretter gjør er å se kritisk på denne tatt for gitte kunnskapen som befinner seg i samfunnet. Videre bidrar sosial konstruksjonismen med hvordan historie og kultur har en innvirkning på forståelsen ulike individer har av samme fenomen. Dette er spesielt interessant i min oppgave da jeg har to utvalgsgrupper, barnevernsarbeidere og minoritetsforeldre. Gjennom samtaler og møter kan et fenomen som for eksempel barneoppdragelse, bli sett på fra to ulike perspektiver som er reelle for hver av partene. Dermed er sosial konstruksjonismen opptatt av hvordan kunnskap om et fenomen kan henge sammen med maktutøvelse og hvordan sosial samhandling kan være avgjørende for hvordan en skal forstå et fenomen.

2.2 Teoretisk perspektiv – Pierre Bourdieu

I dette delkapittelet gjør jeg rede for det teoretiske perspektivet jeg har valgt for å analysere dataene. Teorien jeg har latt meg inspirere av er Pierre Bourdieu og hans konfliktteoretiske syntese slik Aakvaag (2012) fremstiller det. I tillegg har jeg brukt Bourdieus egne begrepsforklaringer for å analysere mine data (Bourdieu, 1999) (Bourdieu, 1995) (Spiegel, 2005). Ved hjelp av dette teoretiske perspektivet skal jeg analysere hvordan forholdet mellom barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier kan oppfattes fra et utenfra perspektiv. Ved å tekke veksler på den konfliktteoretiske synstesten vil det være mulig å forstå dynamikken og hvordan relasjonen mellom partene har blitt til og hvilke konflikter de står overfor i dette samarbeidet.

Sosiologen Bourdieu er blant flere teoretikere i moderne sosiologi som tar for seg struktur/aktør problemet (Aakvaag, 2012). Strukturer eller samfunnet står for utøvende makt, tjenester, institusjoner, lover og regler, og aktører er de individer som benytter seg av ulike offentlige tjenester og utfordrer institusjoner og samfunnsoppbygningen. I oppgaven trekker jeg linjer fra Bourdieus syntese der jeg definerer barneverntjenesten som strukturen og minoritetsfamilier og foreldre som aktører. De to gruppene i utvalget mitt kan i et slikt perspektiv forstås som to parter der målet er å oppnå gjensidig forståelse for et mer fungerende samfunn. Bourdieu benytter seg av to brudd, nemlig *et objektivistisk brudd* og *et subjektivistisk brudd* (Aakvaag, 2012). Dette har vært viktige inspirasjonskilder for å forså mitt utvalg og deres plass i samfunnet.

Det er viktig å fremheve at jeg studerer et lite utsnitt av den sosiale virkeligheten. Som aktør bærer jeg selv på adekvat kunnskap om ulike forhold, tjenester og grupper i samfunnet. Dermed er det sentralt å huske at generelt sett vil alle aktører i et samfunn være preget av uklarheter og ulike oppfatninger av strukturene. Aktørens hverdagskunnskap er mer eller mindre en praktisk form for kunnskap mens den teoretiske kunnskapen kan knyttes til strukturene (Aakvaag, 2012). Det er viktig å forstå hvilken posisjon aktørene har fordi det er den kunnskapen som utspiller seg og definerer aktørene. På denne måten er ikke verdenen lik for alle fordi det avhenger av hvor du ser verden fra (Bourdieu, 1995). Eksempelvis vil verdenen se annerledes ut for barnevernstjenesten i forhold til minoritetsforeldrene. Men aktørene innad i barnevernstjenesten vil kunne også ha ulik kunnskap og mening om den sosiale virkeligheten. De er aktører som representerer strukturene.

Bourdieu beskriver et *sosialt rom*. På et mer hverdagslig språk vil det sosiale rom stå for samfunnet vårt. I vårt samfunn finnes det igjen objektive posisjoner, men de er avhengig av hvor mye og hvilke type ressurser og *kapital* aktørene besitter (Aakvaag, 2012). For å gjøre dette enklere tar jeg utgangspunkt i en minoritetsfamilie. Denne familien har flyttet til Norge fra sitt hjemland. De kan ha flyttet, kommet som familiegjenforening eller flyttet fordi de ønsket bedre muligheter for fremtiden. Å komme til et nytt land med nye regler, forhold, språk og tjenester gjør at en lett havner i en sårbar situasjon. En kan havne i en situasjon med få ressurser, oppleve arbeidsledighet og ha lav livskvalitet. På denne måten trenger minoritetsfamiliene hjelp til å orientere seg i samfunnet. Det er ikke negativt å få hjelp, men mange havner i en posisjon som defineres gjennom den relasjonen minoritetsfamilien har til andre posisjoner i samfunnet. Den posisjonen minoritetsfamilien har fått eller har ufrivillig havnet inn i henger sammen med kapitalbegrepet til Bourdieu (Bourdieu, 1999) (Aakvaag, 2012). Kapital har først og fremst en allmenn forståelse som ressurser, men det handler også om makt. På denne måten kan vi forstå at den posisjonen barnevernstjenesten har i samfunnet gir dem mer utøvende makt enn aktørene som benytter seg av denne tjenesten på grunn av den mengden kapital barnevernstjenesten besitter.

I følge Bourdieu er kapitalbegrepet viktig for å forstå det sosiale liv. Det har derfor blitt utformet tre hovedformer som er økonomisk kapital, kulturell kapital og sosial kapital. Økonomisk kapital er den viktigste kapitalformen ifølge Bourdieu. Den består av alle former for

økonomiske ressurser som eiendeler, penger og aksjer (Aakvaag, 2012). Denne kapitalformen gir økonomisk makt. Den andre kapitalformen, kulturell kapital er viktigere i denne oppgaven. Denne kapitalformen går ut på å ha tilegnet seg og mestret majoritetskulturen i samfunnet. Det vil si den norske kulturen i Norge. Kulturell kapital forutsetter at det eksisterer en dominerende og allmenn akseptert majoritetskultur i samfunnet (Aakvaag, 2012). Når det gjelder kulturell kapital består det av å få makt gjennom utdanningssystemer, høye stillinger i samfunnet, politisk deltakelse og vitenskapelige posisjoner. På denne måten kan minoritetsfamilier ha mindre kulturell kapital fordi de er nye i Norge, men de besitter likevel høy kulturell kapital knyttet til sin egen etnisitet og bakgrunn. Derfor mener Bourdieu at kapital uavhengig form, henger sammen med historie i den forstand at tid og rom gjør kapital foranderlig (Aakvaag, 2012). Dersom minoritetsforeldrene bodde i sitt hjemland, hadde de hatt mer kulturell kapital og representert den majoritetskulturen som eksisterer i deres hjemland. På lik linje vil minoritetsfamiliene få økt kulturell kapital i Norge dersom de tilegner seg mer av den majoritetskulturen som er dominerende i Norge. Da vil familiene anses som mer integrerte i samfunnet over tid.

Til slutt har Bourdieu utformet sosial kapital. På samme måte som kulturell kapital, er sosial kapital viktig i denne oppgaven. Denne formen for kapital går ut på å ha tilgang til sosialt nettverk og tilhørighet til familie, venner, kollegaer, og bekjente. Dette handler om å utvikle og utforme sitt sosiale nettverk. En minoritetsforelder vil ha større nytte av å være i arbeid, ha kollegaer, og etablere vennskap fordi det vil ved senere anledninger kunne utvikle seg til et støtteapparat og skape en mulighet for å realisere egne ønsker.

I det sosiale rom der individer har ulik form og mengde av kapital, finnes det også et *sosialt felt* som kan tolkes som den sosiale strukturen i samfunnet (Aakvaag, 2012). Dette henger sammen med eksisterende objektive strukturer av sosiale posisjoner i det sosiale felt i det sosiale rom. Disse posisjonene er hierarkiske og relasjonelt definert. I denne oppgaven har barnevernsarbeidere en høyere posisjon og befinner seg mye høyere i hierarkiet enn minoritetsfamiliene. I et samfunn finnes det dermed ulike sosiale felt som for eksempel det økonomiske felt, det kunstneriske felt, og det vitenskapelige felt. I denne oppgaven kan det sosiale feltet tolkes som et politisk felt. I disse sosiale feltene finnes det altså feltspesifikk kapital i tillegg til generelle kapitalformer i det sosiale rom (Bourdieu, 1995). Bourdieu mener

dermed at feltspesifikk kapital gir en form for innflytelse som deretter gir makt. Dette er kjernen i Bourdieus objektivistiske brudd (Aakvaag, 2012).

I det subjektivistiske brudd derimot trekker Bourdieu frem aktørene i samfunnet. Disse aktørene kan være minoritetsforeldre eller barnevernsarbeidere. Uavhengig av hvem aktørene er så er de handlende og derfor er aktørenes handlinger veldig sentralt i Bourdieus subjektivistiske brudd. Bourdieu beskriver strukturene med faste posisjoner gjennom ulike former og mengde av kapital og maktrelasjoner som eksisterer i samfunnet. Dersom teorien kun baserte seg på strukturene, hadde strukturene determinert aktørenes handlinger og aktørene hadde blitt sett på som passive enn aktive aktører som både forstår, håndterer og endrer sin situasjon. På bakgrunn av den handlende aktøren utviklet Bourdieu teorien om praksiser med *Habitus* som nøkkelbegrep (Bourdieu, 1995) (Bourdieu, 1999) (Spiegel, 2005). Habitus er et integrert system hvert individ har i seg i form av kroppsliggjorte disposisjoner. Disse disposisjonene regulerer hvordan enhver person oppfatter, handler og vurderer situasjoner i den sosiale verdenen. På denne måten kan habitus bli sett på som en handlingstilbøyelighet fordi den er strukturerende (Aakvaag, 2012). Dette betyr at habitus er de ferdigheter og disposisjoner som gjør det mulig for aktørene å delta i sosiale situasjoner og utøve sosiale praksiser (Bourdieu, 1999).

Som nevnt over kan det hende at noen minoritetsfamilier har vært på flukt. Det kan være at minoritetsfamiliene kommer fra et land som er mer kollektivistisk enn individualistisk, eller det kan hende at minoritetsfamiliene har skremmende og traumatiserende erfaringer med de offentlige instansene i sitt hjemland. Dette preger familiene fordi de har opplevd mye mer enn det som er synlig. Derfor har habitus også et sosialt opphav nettopp fordi det henger sammen med opplevelser og erfaringer aktørene har vokst opp med. På denne måten utvikles habitus gjennom å inkorporere de sosiale betingelsene tilegnet gjennom oppveksten (Aakvaag, 2012). Det er derfor ment at habitus også er strukturert fordi aktører kroppsliggjør de forventningene som det sosiale miljøet krever av aktørene. I et slikt perspektiv reiser minoritetsfamilier inn til Norge med kroppsliggjorte erfaringer og forventninger preget av det sosiale miljøet i deres hjemland. Derfor har det seg slik at mennesker som vokser opp i ulike sosiale miljøer, vil utvikle forskjellige habituser. Disse ulike formene for habitus vil også være preget av ulike kulturelle oppfatninger og praksiser. Bourdieu viste dermed interesse for hvordan aktører brukte kultur i å oppnå sine mål og interesser og hvordan underliggende kulturelle skjemaer eller holdninger

utspilte seg i sosiale interaksjoner (Spiegel, 2005) (Bourdieu, 1999). Det er nettopp dette jeg skal se nærmere på i min oppgave.

3. Datainnsamling og analysearbeid

I dette kapittelet vil jeg gjøre rede for valg av metode og prosess. Jeg vil først presentere hva kvalitativ metode innebærer og deretter presentere intervju som en egnet metode for datainnsamling. Videre vil jeg gjøre rede for rekrutteringsprosessen og transkriberingsfasen. Avslutningsvis vil jeg legge frem utfordringer og refleksjoner rundt prosessen, forskerens rolle og refleksivitet.

3.1. Kvalitativ metode

Kvalitativ metode er en metodeform basert på ulike epistemologiske ståsteder. Derfor er det ofte snakk om kvalitative metodologier mer enn kun en metodologi eller metode. Til tross for det, finnes det en felles definisjon på hva kvalitativ metode innebærer uavhengig av forskerens epistemologiske ståsted. Kvalitativ metode innebærer dermed å undersøke mening. Det vil si at forskeren er interessert i å oppdage hvordan individer eller deltakere i forskning opplever og erfarer ulike hendelser, situasjoner og opplevelser. På denne måten er forskeren opptatt av forståelse og erfaringene framfor årsakssammenhenger. Mer utdypende jobbes det dermed ikke med allerede definerte variabler, men heller mening og forståelse deltakerne selv tillegger erfaringene underveis. (Willig, 2013).

Denne metoden undersøker individer i hverdagslige omstendigheter og settinger. I denne oppgaven er jeg ute etter å forstå hvordan barnevernsarbeidere opplever samarbeid og dialog med minoritetsfamilien. Dette kan være på et kontor, på hjemmebesøk, gjennom samtaler, på skoler og i barnehager. På samme måte er jeg ute etter å forstå erfaringene til minoritetsfamiliene i slike naturlige settinger (Willig, 2013). Jeg valgte å utforske disse gruppene for å se nærmere på opplevelsen, men fra ulike hold. Jeg var veldig interessert i samarbeid og erfaringer gjennom begge gruppens øyne. I denne oppgaven basert på kvalitativ metode ønsket jeg å være i dialog med begge gruppene hver for seg om samme fenomen eller opplevelse. På denne måten vil jeg kunne presentere to forforståelser og virkelighetsoppfattelser som i utgangspunktet handler om det samme møte og den samme situasjonen, men som

oppfattes og erfares ulikt. Dette gjør datamaterialet mer variert og vi kan nærme oss et helhetlig bilde. På denne måten vil hver av gruppene erfaringer bli sett på som deler av det helhetlige forholdet mellom barnevernsarbeideren og minoritetsfamilien. Slik sett er mitt epistemologiske ståsted sosialkonstruktivistisk fordi jeg er opptatt av hvordan individer snakker om sine erfaringer. Jeg er dermed opptatt av de verbale uttrykkene og vil benytte meg av semi-strukturerte intervjuer og transkriberinger til å forstå deltakernes forforståelser og erfaringer.

3.2. Intervjuguide og prosjektbeskrivelse

Gjennom den kvalitative metoden har jeg benyttet meg av semi-strukturerte intervjuer. Intervju ble benyttet for å skape en samtale der deltakeren kunne uttrykke sine meninger og fremme sin virkelighetsoppfattelse. Jeg var interessert i hver av deltakernes egne beskrivelser og ønsket å utføre intervjuene i naturlige settinger. På grunn av pandemien og strenge tiltak, ble dette litt annerledes. Ideelt skulle jeg møte deltakerne ansikt til ansikt og ta med meg lydopptak slik at jeg kunne senere bruke det til transkribering. Dette skjedde ikke. Smittetallene økte og jeg var selv veldig påpasselig angående smittevern og nærkontakter. Derimot ble vi enige om å ta intervjuene på zoom. Dette virket litt rart, men jeg benyttet den siste tiden av intervjuene til å spørre deltakerne om denne «nye» løsningen. Når det kom til opptak av intervjuet ble det ikke benyttet lydopptak, men opptak inne på zoom. Dette ble deltakerne informert om i forkant og godtok deretter det inne på zoom under intervjuet. Jeg trodde det ville bli vanskelig med intervjuer på zoom, men siden det er med videofunksjon og vi kunne være «ansikt-til-ansikt» så fungerte dette meget godt. På denne måten kunne deltakerne i sine naturlige settinger som hjem eller kontor delta i intervjuet.

Jeg utarbeidet ulike intervjuguider til hver av gruppene. Barnevernsarbeideren ble stilt spørsmål om arbeidet deres, hva et godt samarbeid kan være, hva et dårlig samarbeid eventuelt kunne bety og egne meninger om hva som kan bedres i denne tjenesten. Ved bruk av intervjuguide holdt jeg meg til en rød tråd som ledet intervjuet til å besvare problemstillingen. Det ble samtidig utarbeidet en intervjuguide for minoritetsfamiliene eller hver av foreldrene som deltok. Den intervjuguiden var mer rettet mot minoritetsfamiliers opplevelser og erfaringer med barneverntjenesten. Jeg stilte åpne spørsmål og foreldrene fikk fritt si hva de ønsket. Ved hjelp av intervjuguiden holdt jeg meg til saken og det ble skapt en meningsramme for intervjuet. Jeg utformet også informasjonsskriv til hver av gruppene. Disse er godkjent av NSD – Norsk senter

for forskningsdata og lagt ved som vedlegg. I beskrivelsen ble det gitt en introduksjon om hvem jeg er, hva jeg studerer og formålet med studiet. Videre ble hensikt, varighet, rettigheter, kontaktinformasjon og til slutt samtykkeerklæring inkludert. Hver av deltakerne fikk denne tilsendt før intervjuet og jeg valgte å ta en rask gjennomgang på starten av intervjuet. Deretter ba jeg deltakerne om å sende samtykkeerklæringen tilbake til meg på mail.

3.3. Prosess og rekruttering

Rekruttering er en viktig og strategisk prosess i kvalitativ metode. Dette er en gjennomtenkt prosess der jeg strategisk gjør et utvalg av personer som kan være passende deltakere i studien. Det er viktig å velge deltakere med spesifikke egenskaper eller kvalifikasjoner som passer til undersøkelsen og oppgavens perspektiver (Thagaard, 2013). Min oppgave handler om kulturelle forståelser og erfaringer med barneverntjenesten og minoritetsfamilier. Jeg er opptatt av ulike meninger fra to grupper som møtes på et barnevernskontor, på hjemmebesøk, skole og i barnehagen. For å finne frem til passende utvalg valgte jeg å bruke et strategisk utvalg. Dette ble gjennomført ved at jeg satte opp spesifikke kriterier både for barnevernsarbeidere og minoritetsforeldrene da jeg skrev prosjektbeskrivelsen. Når det gjelder barnevernsarbeidere var det viktig for meg at de oppfylte to kriterier: 1) jobber i barneverntjenesten, 2) har jobbet med eller har behandlet saker med minoritetsfamilier. Disse to kriteriene er nokså vide. Dette valgte jeg fordi da kunne barnevernsarbeideren utdype seg mer om de jobbet i mottak, undersøkelse, tiltak eller med omsorgsovertakelse. På denne måten ble det mulig å presentere et bredt spekter av barneverntjenesten og deres ulike avdelinger. Det andre kriteriet jeg satte opp var veldig spesifikt i den forstand at det var krav om at barnevernsarbeideren hadde jobbet med eller jobber med saker som angår minoritetsfamilier.

Når det gjelder den andre utvalgsgruppa ble det i prosjektbeskrivelsen satt opp tre spesifikke kriterier. Det første var at foreldrene hadde en minoritetsbakgrunn, det andre var at familien hadde hjelpetiltak fra barneverntjenesten og til slutt var det at barnet bodde hjemme med foreldre og gikk på barne- eller ungdomsskolen. Det første kriteriet gir rom for alle med minoritetsbakgrunner. I min oppgave var jeg ikke opptatt av en spesifikk minoritetsbakgrunn, men var åpen for alle. Det andre kriteriet er veldig spesifikt, men kan oppfattes bredt. Jeg skrev at de skal ha hjelpetiltak fra barneverntjenesten, men skrev ingenting om at de kunne ha hatt et hjelpetiltak som var avsluttet. Dette ble jeg mer bevisst på under intervjuene da foreldrene selv

forklarte at noen hadde *hatt* hjelpetiltak og at andre *hadde* hjelpetiltak per dags dato. Det ble derimot ingen misforståelser, men jeg ble mer oppmerksom på ordbruken min. Når det gjelder det siste kravet var det viktig for meg at barnet bodde hjemme sammen med sine foreldre. Jeg ønsket ikke å undersøke omsorgsovertakelse, da min interesse lå i forforståelser, kultursensitivitet og erfaringer. Mer spesifikt skrev jeg først at barnet skulle gå på ungdomsskolen, noe som ble for snevert. Jeg valgte deretter å skrive barne- og ungdomsskole i parentes da jeg innså at foreldre kan ha flere barn i ulike klassetrinn. Dersom jeg hadde valgt ungdomsskolen som et kriterium kunne utvalget blitt snevert selv om familiene hadde hjelpetiltak på sine yngre barn. Disse kriteriene som ble satt opp for hver av gruppene i utvalget er forenlige med Thagaards (2013) redegjørelse av utvalg i kvalitativ metode.

Etter å ha definert utvalget var det på tide med rekruttering. Dette er viktig og kan til tider virke som en langsam prosess. I første del av rekrutteringsfasen var det viktig å utarbeide en forståelig prosjektbeskrivelse. Innholdet i prosjektbeskrivelsen var likt, men den delen med spesifikke kriterier for utvalgsgruppene var forskjellig. Når det var gjort, valgte jeg først å ringe en barneverntjeneste i Oslo-Øst. Jeg ble møtt med respekt og ble bedt om å sende en mail da slike henvendelser tas på mail. Etter å ha sendt en mail der jeg fortalte om meg selv, mitt studium, hensikt og interesse, la jeg ved prosjektbeskrivelsen og min kontaktinformasjon. Jeg var naiv i starten, men skjønnte raskt at denne mailen burde bli sendt til flere barnevernkontorer. Jeg søkte deretter opp på Oslo kommune sine nettsider og fant frem mange barnevernkontorer i Oslo-Øst (Oslo Kommune, u.d.). Da sendte jeg alle kontorene den samme mailen med den samme prosjektbeskrivelsen og introduksjonen. Etter det ventet jeg. Jeg ventet på svar på mail og på telefon. Denne delen av rekrutteringen kan ta litt tid og det er kanskje denne delen som er lite motiverende. Det viste seg at den første mailen jeg sendte til barnevernkontorene ble mottatt av administrasjonen. Deretter ble mailen videresendt til barnevernere som jobbet i de ulike bydelene. På dette tidspunktet var det opp til barnevernsarbeiderne å selv kontakte meg dersom de var interessert i å delta i prosjektet. Etter noen uker ble jeg kontaktet på mail av tre barnevernsarbeidere fra ulike bydeler. Den siste barnevernsarbeideren kontaktet meg på mobil. Etter å ha avtalt tid, fikk jeg samlet et utvalg av kvinnelige barnevernsarbeidere mellom 30-45 år. Utdanningsmessig hadde alle deltakerne en bachelorgrad i sosialt arbeid eller barnevern i tillegg til annen utdanning. Erfaringsmessig hadde barnevernsarbeidere jobbet i ulike seksjoner innenfor barnevernstjenesten. Blant annet hadde kvinnene erfaringer fra seksjon for tiltak, seksjon for undersøkelse og familieteamet.

Når det gjelder rekruttering generelt, er det viktig med kontakter. Etter å ha sendt mail til barnevernstjenesten i ulike bydeler kontaktet jeg en skole i nærmiljøet. Jeg var så heldig å kjenne til en assisterende rektor og sosiallærer på en skole i Oslo. Jeg tok kontakt med assisterende rektor på mail og fikk beskjed om å vente til rektor hadde vurdert saken og om personvernet vil sikre elever og foresattes trygghet. Etter en kort stund satte vi opp et møte og gikk gjennom prosjektbeskrivelsen, godkjennelsen fra NSD og mine egne tanker og meninger rundt studien. Det endte med at jeg fikk møte tre sosiallærere fra ulike klassetrinn, der jeg allerede kjente en av dem. Jeg gikk til hver og en av sosiallærerne, la frem prosjektbeskrivelsen, fortalte hensikten og hva jeg var ute etter. Jeg påpekte at jeg ønsket å intervju minoritetsforeldre som oppfylte de tre kriteriene som var satt opp i beskrivelsen. Som nevnt over er det viktig å ha kontakter. Jeg fikk dermed mer hjelp av sosiallæreren som kjente meg. De to andre sosiallærerne prøvde sitt beste, men det kommer an på hva som blir sagt om forskeren og masteroppgaven til minoritetsforeldrene. På dette tidspunktet opplevde jeg portvokting, noe Redalen m.fl tar opp i sin artikkel om å rekruttere informanter til barnevernsforskning (Redalen, Ellingsen, Studsrød, & Willumsen, 2013).

Forskning er i seg selv krevende, men det blir mer krevende når man opplever at mulige deltakere til intervju blir skjermet av portvoktere enn at informanter blir tilgjengelige av døråpnere (Redalen, Ellingsen, Studsrød, & Willumsen, 2013). Sosialt arbeid eller barnevernsforskning tar opp sensitive problemer som sårbare individer har opplevd. I slik forskning er forskeren pliktig til å ta etiske hensyn da sensitiv informasjon ikke skal utnyttes eller bli misbrukt. Under rekrutteringsfasen blir forskeren møtt med etiske dilemmaer og kan oppleve vanskeligheter med å få tilgang til feltet da en står på sidelinjen. Som nevnt over var det enklere å få tilgang til foreldre med minoritetsbakgrunn da jeg kjente til sosiallæreren på skolen. På denne måten var sosiallæreren en døråpner. Derimot opplevde jeg «portvokting» da jeg ble nektet adgang til samme felt på samme skole. Det ble påpekt at egnede foreldre allerede har vanskeligheter med barneverntjenesten og et slikt studiet kan gjøre vondt verre.

Det er viktig å merke seg at når man tar kontakt med mellominstanser eller hjelpeinstanser så kan kontakten til egnede deltakere bli lav eller nektet. Dette nevnes i artikkelen til Redalen m.fl, som tar opp det med formidling av informasjon. Sosiallæreren jeg kjente til, la frem at foreldrene ble kontakten slik at de kunne hjelpe meg med å skrive en god oppgave om

foreldrenes erfaringer med barneverntjenesten. På denne måten blir det tydelig hvordan formidling av informasjon kan ha en innvirkning på og betydning for om informantene vil stille opp til intervju (Redalen, Ellingsen, Studsrød, & Willumsen, 2013). Etter den lange rekrutteringsprosessen fikk jeg samlet et utvalg på tre foreldre med minoritetsbakgrunn. Dette var en far, og to mødre i alderen av 40-50 år. De tre foreldrene hadde bodd mer enn 10 år i Norge og behersket norsk godt. Når det gjelder arbeidserfaring i Norge, ble det lite snakket om, men den ene foreldrene var selvstendig næringsdrivende. Hver av foreldrene ble intervjuet alene uten sine partnere av ulike årsaker som skilsmisse og jobb.

3.4. Etiske refleksjoner

Uavhengig om det utføres kvalitativ eller kvantitativ forskning, skal etiske hensyn overholdes slik at deltakerne føler seg trygge og ivaretatt. Det er dermed viktig med informert samtykke og konfidensialitet, men etiske dilemmaer kan likevel oppstå. (Willig, 2013). Som nevnt over benyttet jeg meg av intervju som en egnet metode for datainnsamling. Under denne prosessen er det viktig å huske de rettighetene informanten har. Som nevnt i prosjektbeskrivelsen er det viktig å legge frem at deltakeren ikke er tvunget til å delta i intervju. Dette betyr at det er frivillig og at deltakeren kan når som helst trekke seg fra intervjuet. Under intervjuene gikk jeg gjennom deltakerens rettigheter og informerte om at dersom jeg som forsker ikke viste respekt for deres grenser eller spurte om noe som kunne føre til skade eller ubehag, så hadde de rett til å melde ifra og trekke seg (Thagaard, 2013). Å understreke deres rettigheter og legge vekt på hvor viktig de er som informanter, har vært til hjelp for å bygge tillit og bedre samarbeid.

Under intervjuene blir det nevnt navn, steder, og personlig informasjon. Det som er viktig er å opprettholde konfidensialitet og anonymitet. Der jeg hørte navn på bydeler, navn på barnevernskontorer, arbeidsplass, eller informasjon som kan spores eller knyttes opp til deltakeren, fjernet jeg det under transkribering. Under transkribering ble slik informasjon skrevet i eget forskningsnotat slik at jeg kunne holde styr på hvor deltakerne var fra. Den informasjon er ikke brukt i oppgaven. Det er viktig for meg at poenget og essensen ved funnene kommer tydelig frem, ikke navn på personer, etnisitet eller bydeler. Dette informerte jeg også deltakerne om under intervjuet at dersom de nevnte personlig informasjon eller navn på steder så vil det ikke bli sitert i oppgaven. Det viktigste var å skape tillit og respektere deltakerens privatliv.

Når det er sagt så er personvern og etiske hensyn noe jeg startet tidlig med i oppgaveskrivingen. For å kunne drive denne forskningen og gjennomføre syv intervjuer, er det første steget å melde prosjektet i NSD. Det ble dermed sendt inn et meldeskjema der jeg forklarte hensikt, utvalg, prosess, datainnsamling, personvern og tilleggsinformasjon for å kunne starte prosjektet. Dette er en obligatorisk del som må godkjennes. I tillegg til dette fikk jeg beskjed fra OsloMet, seksjon for FoU om å gjennomføre en risiko og sårbarhetsanalyse, gjennom et ROS skjema. I denne analysen skulle jeg føre inn mulige konsekvenser eller utfall som kan ha en innvirkning på behandlingen av sårbar informasjon. Denne prosessen hjalp meg med å kartlegge mulige risikoer i prosjektet og hva jeg kan gjøre for å minke sannsynligheten for at det oppstår. Tilslutt når det kommer til lagring av data, ble alt lagret inne på OsloMets Onedrive og slettet umiddelbart fra min pc. På denne måten sørget jeg for at informasjonen jeg hadde samlet inn ikke var tilgjengelig for ukjente og at det lå lagret på et trygt sted.

3.5 Forskerens rolle – Refleksivitet

Over er jeg inne på min rolle som forsker og hvor viktig det er å ta etiske hensyn. Ved å være åpen om min rolle som forsker, er det viktig å være refleksiv. Refleksivitet blir forklart av Malterud (2001) som den måten forskeren forholder seg systematisk til konteksten der kunnskapen dannes (Malterud, 2001). Alle individer, selv forskere sitter med adekvat kunnskap og forståelse om ulike fenomener i samfunnet. Forkunnskaper om eget felt er dermed bygd opp av både personlige og feltnære erfaringer (Lofthus, 2017). Denne vekselvirkningen mellom forsker og forskningsarbeid er med på å forme forskningsprosessen, og den forforståelsen jeg har av barnevernet, barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier (Willig, 2013). Dette kan kalles for min epistemologiske refleksivitet knyttet til felt og forskning. Når det gjelder min personlige refleksivitet innebærer det hvordan jeg vurderer og reflekter over mine egne verdier og erfaringer som kan ha en innvirkning på forskningen. Som en jente med annen etnisk bakgrunn førte mine erfaringer og beherskelsen av flere språk til bruk av ulikt «tonefall» i samtaler med mine utvalg. Dette rettes mer til minoritetsforeldrene som ble intervjuet i analysen. Det kan være fordi det er en fordom om at minoriteter behersker norsk i litt mindre grad enn andre fordi det ikke er deres morsmål. Hensikten min var å bli forstått av minoritetsforeldre fordi jeg var klar over at de befant seg i en sårbar situasjon. For å få tillitt og gi dem en trygghetsfølelse, endret jeg mitt tonefall og spilte på min etnisitet.

4. Analysearbeid

4.1. Tematisk analyse

Analysearbeid og analyseform er en sentral del av masteroppgaven som vil ha en innvirkning på hvordan funnene blir presentert og hvordan materialet blir vurdert. Etter å ha lest intervjuene flere ganger og hatt problemstillingen og forskningsspørsmålene i bakhodet, vurderte jeg å gjennomføre en tematisk analyse (Johannessen, Rafoss, & E.B, 2018). Denne analysemetoden går ut på å se etter temaer eller kategorier som danner grupper med fellestrekk. I denne analysen er syv intervjuer analysert, fire intervjuer med barnevernsarbeidere og tre intervjuer med minoritetsforeldre. Jeg har valgt å analysere fram felles kategorier for begge informantgruppene. Med felles kategorier kan begge gruppene og alle intervjuene bidra til å utfylle kategoriene. På denne måten vil begge være representert i de generelle og brede kategorier som til sammen vil kunne svare på forskningsspørsmålene og problemstillingen.

4.2 Fremgangsmåte

Tematisk analyse kan anses som en grunnleggende analyseform som kan brukes på ulike skriftlige datamaterialer. Analysen kan gjøres på ulike måter, men jeg tok utgangspunkt i de generelle punktene 1) forberedelse, 2) koding, 3) kategorisering og 4) rapportering (Johannessen, Rafoss, & E.B, 2018). I første fase ble intervjuene transkribert og lest gjennom som en helhet. På denne måten fikk jeg en oversikt over datamaterialet. Ved å lese gjennom intervjuene holdt jeg meg til spørsmålet «hva handler dette egentlig om?» Hensikten med dette er å få et bredt og helhetlig inntrykk av intervjuene før jeg bryter det ned i mindre kategorier. Intervjuene ble printet og markert for hånd da jeg erfarte at dette er en god måte å jobbe med tekstene på. Det ble ikke fokusert på dybde, men en bred forståelse slik at datamaterialet ble lest som en helhetlig tekst.

Etter å ha fått et innblikk i tekstene utførte jeg den samme prosessen en gang til, men på pc. Da var jeg over på kodingsfasen. Denne gangen var fokuset «hvordan beskriver barnevernsarbeidere minoritetsforeldre» og «hvordan opplever minoritetsforeldre barneverntjenesten?» Da jeg leste og markerte for hånd var ikke målet å skrive og kode. I andre fase derimot ble det stilt et mer konkret spørsmål og dermed var det fordelaktig å bruke pc. Inne på Word ble viktige sitater markert og i margen ble markeringen kommentert. Kommentarene

var tekstnære da det ville bli enklere å ta opp tekstene ved senere anledning og lese kommentarene i marginen. Målet var å fremheve og sette ord på viktige poenger i datamaterialet.

I kategoriseringsfasen handler det om å sortere data og temaer inn i mer overordnede kategorier. Gjennom hele analysen var det viktig å holde barnevernsarbeiderens intervjuer og minoritetsforeldres intervjuer adskilt. Det ble deretter gjennomført to parallelle analyser. Siden gruppene er like viktige bidragsytere i datamaterialet, utformet jeg fem kategorier som var dekkende for begge gruppene. Jeg ønsket å holde meg tett til begrepet «kultur» og utarbeidet disse fem kategoriene som følger: 1) *kulturell bevissthet – åpenhet for andre kulturer*, 2) *kulturell påvirkning – sosialt nettverk*, 3) *kulturell nærhet – barnevernsarbeidere med annen etnisk bakgrunn*, 4) *kulturell motstand – oss vs. dem*, og 5) *den strukturelle makt*.

5. Funn og drøfting

I dette kapittelet skal jeg presentere funn som har kommet frem i datamaterialet mitt ved bruk av tematisk analyse. Problemstillingen for oppgaven er: *Hvordan kan ulike kulturforståelser fremme et bedre samarbeid mellom barneverntjenesten og foreldre med minoritetsbakgrunn?* For å utdype og besvare problemstillingen har det blitt tatt utgangspunkt i forskningsspørsmålene 1) *På hvilken måte kommer kultur til uttrykk i samarbeid mellom barnevernstjenesten og minoritetsfamiliene?* 2) *Hva slags innvirkning har nettverk og nettverksbygging på samarbeidet mellom barnevernsarbeidere og foreldre med minoritetsbakgrunn?* Og 3) *Hvordan opplever aktørene den strukturelle makten som er nedfelt i barneverntjenesten?* Disse spørsmålene har vært til hjelp for å produsere fem tematiske kategorier.

5.1 Kategori 1: Kulturell bevissthet - åpenhet for andre kulturer

Når det er snakk om kulturell bevissthet eller åpenhet for andre kulturer er det i form av å anerkjenne minoritetene og deres etnisitet. Når barnevernsarbeidere møter minoritetsforeldre for første gang, ble det påpekt at det er viktig å skape rom for foreldrene, deres historier og tidligere erfaringer. Disse historiene forteller hvem minoritetsfamiliene er, hva de har opplevd eller hva de måtte ofre for å komme seg til Norge. Bak hver eneste minoritetsfamilie ligger det en historie. Det kan være historien om selvstendighet, historien om usikkerhet, historien om å

forlate trygge omgivelser og historien om å starte et nytt liv på et nytt sted. Barnevernsarbeiderne som ble intervjuet i dette studiet la frem at det er viktig å bli kjent med minoritetsforeldrene som møter opp på kontoret. Måten barnevernsarbeidere opptrer på er veldig sentralt for relasjonsbyggingen. Å snakke om familienes fortid, oppdragelse og bakgrunn, gir rom for åpenhet og bygger videre på relasjon og tillit. Det er dette barnevernsarbeidere etterstreber. Å anerkjenne minoritetsfamiliene som de er og der de er, kan gi minoritetsfamiliene opplevelsen av aksept og trygghet. En barnevernsarbeider fra en barneverntjeneste i Oslo-Øst la det frem slik:

- Så i utgangspunktet så handler det ikke om å vite om den enkeltes lands kultur eller hva den enkelte religion innehar. Det synes jeg ofte er fint at familien kan fortelle selv. For eksempel hvis du er fra Sri Lanka så kan du ha ulik praksis når det gjelder tro, kultur og mat, de tingene der. Og det er noe folk trives å snakke om. Og det kan være greit at man snakker om hyggelige ting. Da er det fint sted å begynne å gå inn på Google MAPs og peke her ligger landsbyen min. Det kan være koselig og fint for da kan de fortelle om sin kultur og ikke bare at jeg har lest om et land.

Som det er sitert handler det om å snakke om de hyggelige tingene og gi minoritetsfamiliene muligheten til å snakke om sin egen kultur. Som nevnt over er kultur de ideer og verdier man har tilegnet seg fra tidligere generasjoner (Eriksen, 2010). Alle individer, selv de fra samme land med samme kultur kan ha ulik oppfattelse av kultur som en egen væremåte og levemåte. Det er dette som gjør kulturbegrepet så interessant og kanskje også litt vanskelig å håndtere. Bourdieu påpeker nettopp dette gjennom begrepet habitus. De tidligere erfaringene minoritetsforeldrene har kroppsliggjort til disposisjoner, vil regulere hvordan de oppfatter verden (Aakvaag, 2012). Dette kan være hvordan noen minoritetsforeldre praktiserer religion, det kan være hva slags kulturelle matvaner de har, eller hvilke tradisjoner de opprettholder fra sine hjemland. Disse disposisjonene kan ses på som virkelighetsoppfattelser som har et sosialt opphav.

Bourdieu presiserer at habitus er et integrert system i hver eneste aktør som utvikles når de sosiale betingelsene inkorporeres og tilegnes opp gjennom oppveksten (Aakvaag, 2012). Når barnevernsarbeidere skaper rom for å snakke om de kulturelle betingelsene som er knyttet til

oppvekst og barndom, får minoritetsforeldrene muligheten til å beskrive hvordan deres erfaringer har formet habitus med tiden. På denne måten kan barnevernsarbeidere se for seg hvordan foreldrenes erfaringer og opplevelser setter preg på den sosiale interaksjonen som finner sted. På denne måten kan opplevelsen av kultur være forskjellig fra person til person, men også fra en generasjon til en annen (Eriksen & Sajjad, 2020). Det sistnevnte ble persisteret av en annen barnevernsarbeider som ble intervjuet i denne studien. Det interessante ved denne barnevernsarbeideren var at hun hadde en annen etnisk bakgrunn. Dette satte både kultur og generasjon inn i et nytt perspektiv. Hun sa:

- Jeg måtte lære meg. Det er ikke vanlig i vår kultur å snakke om følelser og være sensitive. Vi er mer handlingsorienterte. (...) Det er en stor forskjell fra en individuell kultur til en kollektivistisk kultur. Så noen ganger er det kræsje, en kultur kræsje.

Dette korte sitatet fra barnevernsarbeideren demonstrerer to viktige perspektiver på samme tid. For det første har barnevernsarbeideren en annen etnisk bakgrunn. Hun bruker sin erfaring, sin utformede habitus til å forstå hvordan minoritetsforeldre har det i et mer individualistisk samfunn. Dette er forskjellig fra det landet minoritetsforeldrene og denne barnevernsarbeideren kommer fra. Denne erfaringen henger sammen med minoriteter som migrerer eller flytter til Norge, og som kommer fra land som er mer kollektivistiske. I kollektivistiske kulturer fokuseres det mer på fellesskapet og mindre på enkeltindividet (Jensen & Ulleberg, 2011). Denne samfunnsordningen gjenspeiler det sosiale rommet barnevernsarbeideren legger frem. Når minoritetsforeldre migrerer fra et kollektivistisk samfunn til et mer individualistisk samfunn, vil de oppleve en nedgang i kulturell kapital. Når minoritetsforeldre begynner å orientere seg i det norske samfunnet og opplever at det er viktig å vise hensyn til emosjoner og være handlingsorientert, vil den kulturelle kapitalen fra deres tidligere sosiale miljø minke og en ny form for kulturell kapital vil øke. Sagt på en enklere måte, vil migrasjon til et individualistisk samfunn by på nye erfaringer. Disse erfaringene vil med tiden orientere minoritetsforeldrene i det nye samfunnet. Dette vil være til fordel for minoritetene da de vil forstå mer av det nye samfunnet og tilegne seg nye sosiale og kulturelle verdier. Dette ble også tatt opp av en mor med minoritetsbakgrunn. Mor påpekte at:

- Hos oss så viser de ikke følelse. Våre mamma og pappa viser ikke følelser. Jeg lærte hvordan jeg kan føle hennes (datter) følelser, hvordan jeg kan ta imot hennes følelser, forstå hva hennes ansikt sier (...) Jeg må se på hennes symptomer, hva vil hun ha, gråter henne, vil hun ha klem eller vil hun ha kyss. Jeg lærte sånne ting. Lærte mange ting.

Sitatet fra denne moren støtter hvordan barnevernsarbeideren med en annen etnisk bakgrunn beskriver forskjellene mellom kollektivistiske og individualistiske kulturer. Disse tidligere erfaringene eksisterer som hverdagslig kunnskap som er tatt for gitt som reell. Disse «sannhetene» skaper individuelle verdensoppfattelser og kan skille seg fra den individualistiske verdensoppfattelsen presentert for minoritetsfamiliene (Solvang, 2020). Det at mor uttrykker at hun måtte lære seg å kjenne til barnets følelser og dets plass i samfunnet viser godt at det er viktig for minoritetsforeldre å ha en form for kultursensitivitet overfor sine barn som vokser opp i et mer individualistisk samfunn. Å være kultursensitiv vil si at en anerkjenner den andre på tross av verdimeslige ulikheter (Eide, Qureshi, Rugkåsa, & Vike, 2009). Mer utdypende handler kultursensitivitet om å kommunisere og samhandle med andre med annen kulturell bakgrunn (Rugkåsa, 2018). Den «andre» kan være en minoritetsforelder sett fra barnevernsarbeiders ståsted, eller så kan det være et barn sett fra minoritetsforeldrens ståsted som ønsker å forbedre sin situasjon og forstå sitt eget barn i et mer individualistisk samfunn. Dette er et eksempel på endring av sosialt rom både for minoritetsforeldre, men også barn av minoritetsforeldre. Barn er på samme måte som sine foreldre, handlende aktører. De er ikke passive og vil erfare endringer i deres sosiale rom dersom de også migrerer sammen med sine foreldre (Aakvaag, 2012). Dersom barn er født i Norge av minoritetsforeldre, vil oppfattelsen av det sosiale rom være forskjellig innad i familien og mellom generasjoner. På denne måten vil kulturbegrepet også være i endring.

Når det er snakk om et individualistisk samfunn, er fokuset mer på en selv og de nærmeste rundt seg (Dahl, 2013). Dette står i kontrast til et kollektivistisk samfunn. Som nevnt over er det viktig å huske hvor foreldrene kommer fra, hva slags samfunn de er vokst opp i og hvordan deres habitus, i tråd med Bourdieu, har utviklet seg (Aakvaag, 2012). Samtidig er det viktig å ta ekstra hensyn til barna som enten har flyttet fra et annet land eller som er født og oppvokst i Norge. Disse barna vil utvikle en annerledes habitus med bakgrunn i deres erfaringer og opplevelser (Aakvaag, 2012). Minoritetsforeldre må lære seg nytt språk, bli kjent med offentlige instanser som NAV, skolen, sykehus, fastlegekontoret, tannlegen og helsestasjonen. Samtidig er det like

viktig at barnet lærer seg å orientere seg i et nytt samfunn, eller et nytt sosialt rom (Aakvaag, 2012). Når barn tilbringer tid med jevnaldrende og oppdager seg selv, skjer det en endring i familien. Barn vil alltid være barn, men de er mye raskere til å tilegne og tilpasse seg nye omgivelser (Eriksen & Sajjad, 2020).

Med en formbar habitus kan det være vanskelig for foreldrene å holde styr på sine barn samtidig som de har sine utfordringer som en ny voksen i et ukjent land. Endringer i det sosiale rom kan dermed ofte skape generasjonskonflikter blant innvandrere (Eriksen & Sajjad, 2020). Grunnen til dette er at de nye generasjonene behersker språket og har tilegnet seg de norske verdiene nesten like godt som foreldrenes kultur. Eriksen og Sajjad (2020) viser til forskning som hevder at de nyere generasjonene viser en tydelig akkulturasjon, altså en kulturell endring knyttet til verdier og levemåte (Eriksen & Sajjad, 2020). I tillegg er det slik at barn av minoriteter opplever det lite problematisk å leve med to kulturer, men presset rundt barnet å opprettholde den etniske minoritetskulturen og behovet for å tilegne seg den nye majoritetskulturen, kan være vanskelig å håndtere i miljøer der det forventes å ha en bestemt identitet (Eriksen & Sajjad, 2020). Både minoritetsforeldre og barn vil skape egen mening og forstå fenomener og situasjoner på en bestemt måte. Dermed kan foreldre og barn forstå og analysere en situasjon på to ulike, men reelle måter (Solvang, 2020). På denne måten har minoritetsforeldrene en del å styre med når livet er litt kaotisk og usikkert. Men på denne usikre reisen er det viktig å kunne forstå sitt eget barn, det man faktisk står nærmest.

Det er viktig å sette barnet i fokus og tilrettelegge for at det vokser opp i et nytt samfunn der barn har en sentral plass (NOU 2020: 14, s. 42). Dette kunne skille seg fra den oppfattelsen minoritetsforeldrene har med seg fra hjemlandet når det gjelder oppdragelse med bakgrunn i deres egen barndom og oppvekst. Det at det er mindre vanlig å snakke om og vise følelser, setter preg på foreldrenes utvikling av habitus. På denne måten kan det sies at barn av minoritetsforeldre prøver å finne balansen mellom to båter; med en fot i en kollektivistisk kultur, etnisitet og morsmål og en fot i majoritetskulturen, med nytt språk, individualistisk kultur og samfunnsoppfattelse. Disse barna er mer flerkulturelle og kan ha en annerledes kulturell oppfatning enn sine egne foreldre (Bufdir, 2020). Det ble i et intervju for eksempel uttrykt:

- Men det er slik at barna er født og oppvokst her i Norge nå og de får denne måten her og da må vi som foreldre henge med ellers å kommer vi til å kanskje miste dem. Det er viktig at foreldre forstår at barnet er krysskulturell mellom to verdener og tankesett.

Dersom vi holder oss til begrepet kultursensitivitet så etterstrebes det i barneverntjenesten. Som nevnt handler det om å anerkjenne den andre på tross av verdimeslige ulikheter (Eide, Qureshi, Rugkåsa, & Vike, 2009). Over beskrev jeg det som en egenskap minoritetsforeldre burde ha for å forstå sitt barn som vokser opp i Norge. På den andre siden er det viktig at barnevernsarbeidere også forstår minoritetsforeldre som prøver å orientere seg i samfunnet. I den sammenheng er det viktig å være kultursensitiv fordi barnevernsarbeideren setter seg inn i eller får en bedre forståelse av den konteksten foreldrene lever i. I dette studiet intervjuet jeg barnevernsarbeidere som jobbet i ulike barnevernstjenester i Oslo-øst. To av de fire barnevernsarbeiderne som ble intervjuet fortalte om sitt arbeid med å være kultursensitiv på arbeidsplassen. De la frem at i den bydelen deres barneverntjeneste befinner seg, er det en overrepresentasjon av minoriteter. Det kan være en hovedgrunn til at kultursensitivitet er noe de etterstreber i bydeler i Oslo-Øst. En barnevernsarbeider påpekte at:

- (...) men vi har veldig mye fokus på kultursensitivitet, vi har liksom fastsatte dager hvert år, et tre dagers seminar hvor vi kun har fokus på kultursensitivitet. Det kan være negativ sosial kontroll, det kan være vold, eller der man snakker om krysskulturelle forståelser. Så vi har fokus på det hvert år selv om vi jobber med det hele tiden. Så da får vi også faglig innputt da.

Denne faglige innputten som barnevernsarbeideren snakker om er et tilbud gitt til flere barneverntjenester i Oslo-Øst. Det er en egen bydelsatsning der fokuset ligger i å være kultursensitiv og forstå minoritetenes ståsted og hverdag. Denne bydelssatsningen på å være mer kultursensitiv kan være med på å redusere de kulturelle forskjellene mellom barnevernet og minoritetsfamiliene. Dersom det er en mangel på kultursensitivitet blant de ansatte, er det ofte det som skaper konflikter om kulturelle forskjeller (Berg, et al., 2015). Det helhetlige bildet av minoritetsfamiliene er dermed viktig, men den kulturelle forståelsen reduseres dersom barnevernsarbeidere kulturaliserer alle situasjoner minoritetsfamiliene befinner seg i (Rugkåsa,

Eide, & Ylvisaker, 2015). Kulturalisering fører til ensidig vurdering av sosiale problemer som dermed overskygger andre mulige faktorer som kjønn, klasse og sosiale forhold. Dette kan føre til uriktig vurdering av nødvendige hjelpetiltak (Rugkåsa, Eide, & Ylvisaker, 2015).

Flere av barnevernsarbeiderne som ble intervjuet nevnte at noen minoritetsfamilier velger å leve annerledes i forhold til den norske eller vestlige måten å leve på. Men det betyr ikke at denne annerledesheten er en feil måte å leve på. I følge Bourdieu vil denne annerledesheten finne sted på bakgrunn av ulik mengde kapital i det sosiale rom (Aakvaag, 2012). Denne annerledesheten ble adressert av en barnevernarbeider:

- Veldig mange norske familier har jo soverom til hvert av barna. Så tenker jeg at det er viktig at man respekterer den annerledes måten å leve på. Det er stor forskjell på å leve annerledes og å ikke ha omsorg for barna. Det er et stort spenn. Det er ikke uvanlig å komme til denne bydelen og se at barn ikke har seng, men sover på madrass på gulvet. Det handler ikke alltid om at foreldre ikke har råd, men at det er kulturelt betinget.

Denne kulturelle måten å leve på er ikke feil så lenge den ikke bidrar til risiko når det gjelder barnets liv og helse. De bydelene som satser på kultursensitivitet, har ofte en overrepresentasjon av minoriteter i bydelene, og det kan innebære at de har mer rom for annerledesheten. Men i bydeler med færre minoritetsfamilier, kan det være en annen holdning til denne annerledesheten. Dermed endrer kunnskap om minoriteter seg avhengig av hvor barnevernsarbeideren befinner seg. Dette er fordi det eksisterer bestemte forståelser og meninger om ulike fenomener og grupper i ulike deler av samfunnet (Solvang, 2020). I et intervju ble det påpekt:

- Men for eksempel under praksis (et annet sted i Norge) så opplevde jeg at man måtte tenke annerledes når vi fikk en minoritetsfamilie. Der var det ikke en stor andel minoritetsfamilier, og der var det kanskje mer sånn holdning om at: oi, nå er det en minoritet, da må vi kanskje tenke annerledes.

I intervjuene har det vært gjennomgående snakke om denne annerledesheten. Men som det blir uttrykt har det veldig mye å si hvor du befinner deg i Norge og hvor du jobber. I bydeler med flere minoriteter bygger de profesjonelle seg opp en erfaring og aksepterer at familier er annerledes på grunnlag av kultursensitivitet. Denne aksepten for annerledesheten finner sted hos barnevernsarbeidere i deres sosiale felt (Aakvaag, 2012). Bourdieu snevret det sosiale rom til et sosialt felt som hadde feltspesifikk kapital. På arbeidsplassen til barnevernsarbeidere vil deres feltspesifikke kapital om minoritetsfamilier øke og være i endring. En hovedgrunn er kultursensitivitet og den bydelsatsningen som ble nevnt, men ifølge Bourdieu handler det også om å redefinere hva som er gjeldene som kapital på barnevernsfeltet (Aakvaag, 2012). Denne erfaringen er med på å redefinere det som er gjeldende om minoritetsfamilier generelt i det sosiale rom (samfunn) og i det sosiale felt (Aakvaag, 2012). Erfaringen av å lære om og bruke mer kultursensitivitet er med på å forbedre den sosiale interaksjonen (Berg, et al., 2015). Sitatet over viser at måten barnevernsarbeideren jobbet på under praksis, ikke er den samme måten hun arbeider på i den nye bydelen. Det kan være at barnevernsarbeideren innarbeidet en mer kulturell relativistisk tilnærming da hun begynte å jobbe i en bydel med flere minoritetsfamilier enn det hun gjorde under praksis. Dette demonstrerer hvordan enkeltindividet skaper mening og forstår fenomener som omgir dem på en bestemt måte. Å endre arbeidsplass førte til at barnevernsarbeideren utviklet to ulike sannheter eller perspektiver som hver for seg er reelle (Solvang, 2020). Dette viser at møte mellom barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier er dynamisk og i endring. Det skjer endringer hos begge parter og dette er veien til å skape et bedre samarbeid.

5.2 Kategori 2: Kulturell påvirkning – sosialt nettverk

I kategorien om kulturell påvirkning legges det vekt på minoritetsfamiliens sosiale nettverk. Innledningsvis ble det nevnt at minoritetsfamilier som migrerer til Norge bosetter seg ofte i bydeler der det allerede bor andre minoritetsfamilier. Den økende bosetningen av minoritetsfamilier i Oslo-øst kan sannsynligvis henge sammen med lavere sysselsetting og inntekt (Statistisk sentralbyrå, 2019). Med den lave økonomiske kapitalen mange minoritetsfamiliene har, bosetter flere etniske minoriteter seg i mer rimeligere områder (Aakvaag, 2012) (Statistisk sentralbyrå, 2002). I disse bydelene der det er overrepresentasjon av minoriteter, vokser det derimot sosial kapital blant minoritetsfamiliene. Den økende sosiale kapitalen i disse bydelene finner sted fordi mange minoritetsfamilier har et ønske om å bo i nærheten av familie og venner slik at de sammen kan opprettholde den kulturelle kapitalen de

har fra sine hjemland (Statistisk sentralbyrå, 2002) (Aakvaag, 2012). På denne måten henger alle kapitalformene til Bourdieu sammen, men mengden av kapitalformene har en innvirkning på bosted, sosialt nettverk og orientering i samfunnet.

Bourdieu påpekte at sosial kapital er den kapitalformen som handler om sosialt nettverk (Aakvaag, 2012). Den økende sosiale kapitalen har en innvirkning på hvordan minoritetsforeldre orienterer seg i samfunnet. Gjennom sosialt nettverk bygger familiene relasjoner til andre individer med tilnærmet like egenskaper og erfaringer. På denne måten vil minoriteter som deler like erfaringer utvikle en tilnærmet lik habitus på bakgrunn av tidligere sosiale miljøer (Aakvaag, 2012). I sosiale nettverk foregår det kommunikasjon, utveksling av kunnskap og mening. I slike sosiale sammenkomster kan barnevern være et tema. Her kan det bli utvekslet informasjon som ikke er sann, men basert på rykter. En mor la dette frem slik:

- Ja, jeg hadde hørt noe før. Jeg hadde hørt veldig mye, men ikke fortalt direkte til meg. Jeg hadde hørt at de (BV) hadde tatt barn uten noe reason, de tar barna. Jeg forsto ikke hvorfor de gjorde sånn. Så første gang var jeg veldig redd, men etter hvert var det veldig bra.

Mor uttrykker at hun hadde hørt at barnevernet tar barn uten grunn. Dette kan tolkes som en mening eller et ryktet som sirkulerer i hennes innvandremiljø der det er en negativ holdning til barneverntjenesten (Berg, et al., 2015). På grunn av disse mytene og meningsforskjellene oppstår det misforståelser som har en innvirkning på samarbeidet mellom minoriteter og barnevernsarbeidere (Berg, et al., 2015). Representasjonen av barnevernet handler dermed ofte om at barnevernet tar barn, noe denne moren bekrefter (Fylkesnes, Iversen, & Nygren, 2015). Denne tankegangen kan være et resultat av kulturelle misforståelser knyttet til ulik mengde av sosial og kulturell kapital ifølge Bourdieu (Aakvaag, 2012). Samtidig demonstrerer slike misforståelser den makten innvandremiljøene har over minoritetene selv. Innvandremiljøet som en enhet påvirker flere aspekter ved minoritetenes liv, spesielt de situasjonene som er knyttet til barneoppdragelse. På denne måten kan innvandremiljøene som indirekte promoterer negative holdninger til barnevernet, sammenlignes med barneverntjenesten som en enheten som ønsker at minoritetsfamiliene tilegner seg nye ferdigheter innenfor en norsk forståelsesramme.

Trolig kan disse forventningene fra ulike hold forvirre minoritetsfamiliene og skape et mer komplekst forhold mellom minoritetsfamilier og barnevernstjenesten.

Flere av barnevernsarbeiderne i denne studien understreker at redsel og frykt er et gjennomgående trekk ved minoritetsforeldrene. Redselen til å bli fratatt barn av en offentlig instans er veldig stor og fremtredende. Det ble for eksempel beskrevet:

- Jeg tror helt klart at den største utfordringen er den redselen for å miste barnet. Man har en myndighet til å frata foreldrene ansvar for et barn. Jeg tenker det er det mest inngripende du kan gjøre i et menneskets liv er å frata noen barnet sitt.

Det er ikke skjult, men lovpålagt at barneverntjenesten kan gripe inn i familier dersom det er fare for barnets liv og helse (Bufdir, 2021). Denne myndigheten er kjent og anerkjent blant minoritetsfamilier, men det at barneverntjenesten kan frata foreldreomsorgen styrker redselen. Myndigheten til å gripe inn i et hjem og frata familier omsorgen, er noe foreldre stiller kritiske spørsmål til (Fylkesnes, Iversen, & Nygren, 2015). Å beslutte at minoritetsforeldre vil bli fratatt omsorgen er en lang handlingsprosess, men foreldre møter opp på kontoret med å tro det verste:

- Det er jo mange som er redd for at vi skal ta barna. Ganske konkret, og det kommer til overflaten på ulike måter. Men jeg synes at hvis man åpner opp for den samtalen: «mange foreldre jeg møter er redde for sånn og sånn, hvordan er det for deg», så kommer ganske mye som kanskje ikke har blitt adressert tidligere. Så selv om hvor fjernt det kan være for meg og min arbeidsplass, (...) så blir jeg veldig overrasket over hvor redde de er, at de er engstelige for at det skal skje de, at vi skal frata de omsorgen.

Denne redselen er kroppsliggjort i habitus (Bourdieu, 1999) (Spiegel, 2005). Barneverntjenesten eksister i det sosiale rom eller i vårt samfunn. Bourdieu uttrykker i sin konfliktteoretiske syntese presentert av Aakvaag, at der det er høyt nivå av økonomisk kapital, kulturell kapital og sosial kapital, vil det være sterk innflytelse på de aktørene som har lavere kapitalformer (Aakvaag, 2012). Barneverntjenesten som en offentlig instans har høy

økonomisk kapital i form av arbeidskraft og ressurser. I tillegg til dette besitter de høy kulturell kapital fordi de representerer den dominerende majoritetskulturen med hovedvekt på norske lover og verdier. Når det gjelder den sosiale kapitalen, representerer barneverntjenesten et stort nettverk. Som beskrevet tidligere i oppgaven, er barnevernet i Norge organisert både på kommunalt og statlig nivå (Bufdir, 2021). Dersom vi viderefører disse kapitalformene i det sosiale rom over til et mer snevret sosialt felt, vil barnevernstjenesten befinne seg på et politisk felt. I det politiske feltet vil barneverntjenesten, ifølge Bourdieu utøve politisk makt. Til sammen vil de høye nivåene av kapitalformer i det sosiale rom og i det sosiale felt føre til at barneverntjenesten får innflytelse og makt over de aktørene som er brukere av denne tjenesten. Minoritetsfamilier som benytter seg av denne tjenesten har ulik mengde kapital til ulik tid og situasjon. Dette gjør at de til tider kan være mer sårbare avhengig av lav økonomisk, kulturell og sosial kapital. Men kapitalformene er ikke statiske, men dynamiske og kan endre seg med tiden.

En annen mor som ble intervjuet i dette studiet uttrykte hvordan endring i hennes sosiale krets førte til en økning i sosial og kulturell kapital. Endringer i aktørenes sosiale liv er en av flere grunner til Bourdieus interesse i å sette situasjoner inn i kontekst og i tidsperspektiv. Han vektlegger historie (tid) som gjør det mulig for ulike kapitalformer å endre seg (Aakvaag, 2012). Mor uttrykte:

- Vi var hos en familie og spiste middag. Han gjorde noe og jeg sa: nei! Du får ikke lov til å gjøre sånn og dasket han på rumpa. De jeg var hos sa: nei! De skal ta barnet ditt fra deg. Jeg sa: eh? Barnet mitt? Hvorfor? Hva har jeg gjort? De menneskene skremte meg. Jeg tenkte barnevernet? Etter det ble jeg redd. En dag går jeg på skolen (voksenopplæring) og spurte læreren min. (...) Etter det fortalte læreren min meg hva du kan ha gjort hvis de kommer for å hente barna dine. Kanskje du ikke passer på barna bra, kanskje de går på skole eller barnehage og ikke har bra matpakke, eller at du ikke kler på han ordentlig fordi du ikke er en bra mor. Du må passe på at det kommer vinter og han må ha ull. Det er bra at noen hjelper deg å passe barna. Det er ikke farlig. Så jeg lærte fra læreren min.

Over beskriver mor en endring i holdning til barnevernet. Redselen fant sted da en familie som er en del av hennes sosiale nettverk uttrykte redsel og frykt for barnevernet. Mor som ikke visste hva barnevernet var, ble redd da hun hørte at hennes barn kunne bli fratatt henne. Denne frykten mor har for barnevernet er en annen persons negative erfaring. Frykten er ikke primært knyttet til mor som blir intervjuet (Fylkesnes, Iversen, & Nygren, 2015). Men det skjer derimot en endring da mor får voksenopplæring. Under denne opplæringen får mor ny informasjon om barneverntjenesten og årsaker til hvorfor barneverntjenesten kan frata omsorgen. Å ha venner eller bekjente i sitt sosiale nettverk, vil føre til en økning i sosial kapital. Men denne økningen kan ha en negativ påvirkning på hvordan familier orienterer seg i samfunnet og møter offentlige instanser. Sosialt nettverk kan dermed ha konsekvenser i form av at minoritetsfamilier forstår barnevernet som en tjeneste som tar barn, der foreldre ikke blir hørt og der diskriminering oppstår (Fylkesnes, Iversen, & Nygren, 2015). Da mor gikk på voksenopplæring sammen med andre individer med minoritetsbakgrunn og møtte en lærer som informerte mer korrekt om barneverntjenesten, skjedde det en redefinering i tråd med Bourdieus kapitalforståelse (Aakvaag, 2012). Denne redefineringen endrer på hva som er gjeldene som kapital på barnevernsfeltet. Dette har ført til at mor har fått et annerledes forhold til barneverntjenesten.

Beskrivelsen over setter endringer i sosialt nettverk, sosial kapital og holdning til barneverntjenesten i perspektiv. Men dersom mor ikke hadde fått voksenopplæring, ville redselen for barnevernet vært varig. Som nevnt over så møter minoritetsforeldre opp på kontoret med å tro det verste. Frykten for barneverntjenesten er veldig fremtredende og styrer holdningene til og samarbeidet med barneverntjenesten. En annen barnevernsarbeider som ble intervjuet i denne studien prøvde å sette ord på mulige årsaker til at samarbeidet ofte kan være fryktbasert:

- Men det er jo en del som, en del av de minoritetsfamiliene vi møter som ikke er ressurssterke familier, det er ofte de som er ressurssvake, det er ofte folk som ikke har høyere utdanning, de kan ikke det akademiske språket. Det vanskelige fagspråket er noe de ikke skjønner så godt. (...) Språk kan være en barriere da, men også det med erfaringen kanskje mange andre familier har fra samme nasjonalitet.

Barnevernsarbeideren nevner ressursvake familier som henger sammen med den lave økonomiske kapitalen minoritetsfamiliene ofte besitter. Denne lave kapitalformen har en innvirkning på hva slags posisjon familiene har i samfunnet. I det sosiale rom finnes det objektive posisjoner som er avhengig av hvor mye og hvilken type kapital man besitter (Aakvaag, 2012). Den lave økonomiske kapitalen fører til ressursvak posisjon i samfunnet. I tillegg blir utdanning og språk nevnt som årsaker og barrierer for at det oppstår frykt i møtet med barneverntjenesten. Det er ikke slik at alle minoritetsfamilier har lave utdanninger, men dersom familiene er nye i Norge, kommer fra utviklingsland og vanskelig kår, kan det føre til at første generasjonen i en minoritetsfamilie ofte har lavere utdanning enn deres barn (Statistisk sentralbyrå, 2019). Dette utdanningskille kan skyldes den kulturelle kapitalen minoritetsbarna nå besitter. Barn av minoritetsforeldre vil beherske den dominerende kulturen i samfunnet bedre enn deres foreldre (Aakvaag, 2012). Videre er det slik at kulturell kapital gir makt gjennom resultater i utdanningssystemet i tillegg til attraktive posisjoner på arbeidsmarkedet. Til sammen fører endring i kulturell kapital til at barn av minoritetsforeldre besitter en annerledes kapitalform som er kroppsliggjort og internalisert, samtidig som de erfarer samfunnet annerledes i forhold til sine foreldre (Aakvaag, 2012). Denne nye kapitalformen i forhold til den kulturelle kapitalformen deres foreldrene besitter, er forankret i deres habitus. Dette gjør at barn av minoritetsfamilier tilegner seg andre ferdigheter og egenskaper basert på høyere nivåer av Bourdieus tre kapitalformer (Eriksen & Sajjad, 2020). Kultur blir dermed overført i forandret form til neste generasjon (Eriksen, 2010).

5.3 Kategori 3: Kulturell nærhet – barnevernsarbeidere med annen etnisk bakgrunn

Den neste kategorien i analysen har jeg kalt for kulturell nærhet der jeg ser nærmere på hvordan samarbeidet mellom minoritetsforeldre og barnevernsarbeidere med annen etnisk bakgrunn fungerer. Barneverntjenesten er en omfattende tjeneste som tilbyr et bredt spekter av hjelpetjenester for både barn, unge, foreldre og familier. Dette betyr at barnevernsarbeidere jobber i både institusjoner og bydeler og kan i flere tilfeller ha en annen etnisk bakgrunn. Et slikt møtet og samarbeid synes jeg er veldig interessant. Etnisitet er en viktig del av oppveksten og kan ofte ha en innvirkning på hvordan en oppfatter kultur og virkelighet.

Bourdieu beskriver hvordan habitus hos hvert enkeltindivid utvikler seg basert på erfaringer og hvordan dette har en innvirkning på hvordan individer oppfatter og orienterer seg i verden

(Bourdieu, 1999) (Spiegel, 2005) (Aakvaag, 2012). Når barnevernsarbeideren har en annen etnisk bakgrunn kan habitusene til minoritetsforeldrene og den spesifikke barnevernsarbeideren overlape hverandre på bakgrunn av like erfaringer og høy kulturell kapital (Aakvaag, 2012). Dette er interessant nettopp fordi begge parter deler en fortid med tilnærmet lik oppvekst, men sitter overfor hverandre på grunn av familiesituasjonen til minoritetsfamilien. Her er rollene ulike, men erfaringene kan være tilnærmet like. I et av intervjuene forteller en barnevernsarbeider med annen etnisk bakgrunn om hvordan hennes etnisitet og tidligere erfaringer har en innvirkning på samarbeidet. Hun nevner blant annet:

- Jeg får tilbakemeldinger om at foreldre er så glad de har meg fordi du skjønner oss. Jeg kommer også fra arbeiderklassen og jeg har kommet som enslig og alenemor. Så jeg kjenner til de utfordringer. Det har jeg også gått gjennom. Så de merker at når de snakker så forstår jeg det. Det har noe å si.

Over nevner barnevernsarbeideren hvordan minoritetsforeldre kjenner seg igjen i hennes erfaringer. Å kjenne seg igjen eller møte på individer som minner om egen kultur kan gi en trygghetsfølelse. Dette har jeg nevnt tidligere i oppgaven da jeg snakket om hvor minoritetsfamilier oftest bosetter seg (Statistisk sentralbyrå, 2002). Å bo i nærheten av andre minoriteter gjør at den tidligere sosiale kapitalen opprettholdes eller øker. Dette kan gi en følelse av å være en del av noe kjent fordi minoritetene føler seg hjemme i det miljøet der det er flere minoriteter. Grunnen til dette kan være tidligere erfaringer fra et kollektivistisk samfunn, språk og kultur som minoritetene tidligere har tilegnet seg gjennom habitus (Bourdieu, 1999). Det er dette som gjør habitus begrepet så interessant. Det gir minoritetene eller aktørene muligheten til å skape, samle, konstituere og klassifisere tidligere erfaringer inn i en sosial virkelighet som selv er sosialt konstruert (Aakvaag, 2012). Det er dette Bourdieu prøver å legge frem ved å benytte seg av habitus begrepet. Han demonstrerer hvordan tidligere erfaringer skaper en virkelighet som allerede er skapt og tilgjengelig. Dermed eksiterer det flere sosiale virkeligheter i det sosiale rom og ulike individer vil ha ulik oppfattelse av denne virkeligheten. Derfor er det interessant å se hvordan den sosiale virkeligheten oppfattes når det er en barnevernsarbeider med annen etnisk bakgrunn som behandler en barnevernssak.

Når minoritetsfamiliene møter på barnevernsarbeidere med annen etnisk bakgrunn, oppleves ikke alt så nytt og ukjent. Det er en stor trygghet i å se et ansikt som kan representere minoritetsfamilienes kultur når de sitter på barnevernskontoret. En annen barnevernsarbeider kommenterte dette slik:

- Når de ser at en annen (barnevernsarbeider) har en annen etnisk bakgrunn så tenker de, og mange av dem sier det også: ja, du kommer jo fra lignende kultur, så du er i stand til å forstå hva vi mener eller hva vi tenker og hvordan vi samhandler og den kommunikasjonen. Fordi mange av tingene, det kan være veldig kulturelle ting som nødvendigvis ikke trenger å være dårlig. Selv om det er annerledes så trenger det ikke å være dårligere.

Dette utsnittet av intervjuet viser hvordan minoritetsfamilier bruker barnevernsarbeiderens etnisitet som en referanse til å forklare sine handlinger og væremåte. De legger vekt på at barnevernsarbeideren vil forstå dem bedre fordi barnevernsarbeideren har en annen etnisk bakgrunn. Samtidig bruker barnevernsarbeideren sin egen etnisitet og kulturforståelse til å forstå og muligens kartlegge minoritetsfamiliene på bakgrunn av personlige erfaringer. På denne måten tar både minoritetsfamiliene og barnevernsarbeideren i bruk forståelse av kultur og etnisitet som kan indikere en habitusutvikling med klare fellestrekk. Habitus er formbar og kommentaren over demonstrerer kun en av flere former for erfaringer som utvikler habitus. Bourdieu kommenterer dette i sitt verk og understreker at habitus ikke har en fast bestemt utviklingsform (Bourdieu, 1999) (Spiegel, 2005). Basert på alle livserfaringer, vil habitus endre og skifte form til en mer avansert habitus som kan bli tatt i bruk i flere situasjoner og sammenhenger. Dette styrker habitus og gjør den til et redskap med flere bruksområder. I tillegg til det som ble nevnt av barnevernsarbeideren, ble det også kommentert noe spesifikt om språkbruk og kultur:

- ja, fordi du vet det er en del uttrykk som er helt groteske når du hører det på norsk, men som er litt «vanlig» på urdu... eeehm alt fra jeg skal brette beina dine til, ja ikke sant. Altså det er så mange groteske ting, også når man hører det, så er det veldig mye brutalt hvis du hører det på norsk. Og jeg tror at hvis en nordmann hadde hørt disse uttrykkene

så hadde han bare: dette er akutt plassering. Det blir sånn: hva er dette her for noe?? Men jeg tror at for de som,.. jeg ville nok ikke tenkt det, jeg hadde heller tenkt at denne familien er av denne karakteren, at de pleier å si såne ting. (...)

Selv om begge parter bruker etnisitet som referanse, er det viktig å huske at barnevernsarbeideren representerer en offentlig tjeneste og majoritetskulturen. Det ser ut til å være fordelaktig å ha en annen etnisk bakgrunn enn den norske fordi den kulturelle konteksten bli tydeligere. For eksempel viste det seg at språkbruk og bruk av spesifikke ord og fraser kan få ulik betydning avhengig av barnevernsarbeiderens etnisitet og språkkunnskaper. Selv om det er mulighet for bruk av tolk under samtaler, kan den kulturelle konteksten bli oversett ved direkte oversettelse. Bruk av tolk er fordelaktig, men ofte kan informasjon gå tapt i oversettelsen. Språkbruk og kontekstuell forståelse har dermed en innvirkning på hvordan barnevernsarbeidere forstår minoritetsfamilier (Kriz & Skivenes, 2010). Derfor er språkbarriere en stor utfordring i barneverntjenesten både nasjonalt og internasjonalt (Kriz & Skivenes, 2010). Det barnevernsarbeideren her prøver å få frem er hvordan hennes språkferdigheter gjør at hun vurderer familien annerledes enn en barnevernsarbeider med etnisk norsk bakgrunn. Dette viser også at til tross for at barnevernsarbeideren representerer en offentlig tjeneste, sitter hun med adekvat kunnskap om seg selv og minoritetsfamilien som deretter blir brukt til å forstå og kartlegge minoritetsfamilien og situasjonen de befinner seg i. Denne forståelsen av minoritetsfamilien er på et mer detaljert nivå der barnevernsarbeideren kartlegger hvilke karakter minoritetsfamilien har, eller hvilke type familie de er på bakgrunn av egen etnisitet og erfaringer.

Det er også viktig å ha en kontekstuell forståelse av familiesituasjonen til minoritetsfamiliene. Det jeg mener med en kontekstuell forståelse er å se minoritetsfamilien i en samfunnsmessig kontekst. Dette kan igjen knyttes opp til Bourdieus habitus begrep i form av at erfaringer former habitus, og til tross for like erfaringer er habitus hos hvert enkeltindivid forskjellig. Dette gjør at individer oppfatter samme virkelighet på ulik måte. Samtidig kan denne samfunnsrelaterte konteksten knyttes opp til Bourdieus sosiale rom og sosiale felt. Det sosiale rom kan forstås som en felles og norsk forståelse av verden, oppdragelse og atferd. Det sosiale felt derimot er noe mer snevert og kan ses på som barnevernsfeltet eller et politisk felt som følger spesifikke lover og regler (barneloven) knyttet til barnets beste. Dette ble understreket av en

barnevernsarbeider med annen etnisk bakgrunn. Hun forteller at det er rom for å oppdra barn annerledes, men at minoritetsfamilier opplever en stor forskjell og vanskelighet med å oppdra barn på den kulturelle og den vestlige måten. Barnevernsarbeideren uttrykker det slik:

- Altså man viser jo kjærlighet på forskjellige måter, man viser omsorg på mange forskjellige måter og jeg tror at for mange av de familiene vi møter så eeh, så den norske måten å oppdra barnet på, eller den måten å snakke om følelser, det er ikke alltid dagsorden i mange andre land. Og da kan det virke som et stort gap mellom det som er forventninger og det som er realiteten for mange av dem.

Annerledesheten eller ulike måter å oppdra barn på er ikke et relativt problem for barnevernet. Det er åpenhet for at minoritetsfamilier tar i bruk sin kultur og sine erfaringer, men det forventes at familiene tilegner seg nye ferdigheter for barneoppdragelse. På denne måten vil minoritetsfamiliene få en økende sosial kapital som inneholder sosial kapital fra tidligere erfaringer som har formet en del av habitus og en ny sosial kapital som vil utvikle habitus til et redskap som kan bli brukt i flere sammenhenger. Dette er noe barnevernet etterstreber, men det er enklere sagt enn gjort. I mine intervjuer ble det også lagt frem hvordan minoritetsfamiliene opplever det dersom det er en etnisk norsk barnevernsarbeider som håndterer saken. Det er viktig å huske at dette blir fortalt av en barnevernsarbeider, ikke en minoritetsforelder. Merk også at jeg ikke ønsker å fremstille minoritetsfamilier eller barnevernsarbeidere uavhengig deres etnisitet som fordomsfulle, eller stereotypiske. Poenget er å legge frem ulike scenarier som kan belyse kompleksiteten ved samarbeidet. Når det er sagt ble det nevnt:

- Det tror jeg blir vanskeligere når det er en som, eller slike familier når de ser en som representerer det som på en måte er «det riktige», ikke sant? Hvis det sitter en med en norsk bakgrunn eller en vestlig bakgrunn da kan mange kanskje bli redde for at, okey, de representerer de verdiene som vi ikke representerer. At det kan bli et stort skille.

Dette utdraget gir uttrykk for at minoritetsfamilier kan sitte med en form for frykt for det vestlige uten å vite konkret hva det vestlige eller majoritetskulturen står for. Dette indikerer at minoritetsfamiliene møter opp på kontoret med spesifikke meninger og holdninger til

barneverntjenesten. For å forstå hvor denne holdningen eller frykten kommer fra, er det viktig å kartlegge hvem minoritetsfamiliene omgås og hvem som uttrykker disse meningene. Deres sosiale nettverk er en viktig kilde til å opprettholde sosial kapital og bevare den kulturelle verdensoppfattelsen og identiteten. Dersom vi bruker Bourdieus begreper og teori, vil vi kunne bryte ned ulike faktorer som former minoritetsfamilienes frykt og spesifikke holdning til barneverntjenesten. I det sosiale rom eksisterer det flere sosiale felt. I hver av feltene blir det benyttet bestemte kapitalformer. På denne måten kan minoritetsmiljøer ses på som sosiale minoritets felt. I dette feltet blir det delt erfaringer og meninger om for eksempel barneverntjenesten.

Gjennom sosiale sammenkomster utveksles det ord og påstander om barnevernet som kan være sanne i et tilfelle, men usanne i andre. Dersom en bekjent av minoritetsfamilien i det sosiale minoritets feltet uttrykker negative holdninger til barneverntjenesten basert på hva andre har sagt, kan det vekke frykt hos familier som foreløpig ikke er i kontakt med barnevernet (Fylkesnes, Iversen, & Nygren, 2015). Dersom en minoritetsfamilie ved senere anledning blir kontaktet av barnevernet, vil tidligere erfaringer i form av sosiale sammenkomster og samtaler fremkalle frykt som er opplevd og gjenfortalt av andre minoritetsfamilier i det sosiale minoritetsmiljøet. På denne måten utvikler habitus seg akkurat som Bourdieu uttrykker det i sin teori, men det kan føre til en negativ holdning til barnevernet fordi minoritetsfamiliene tror sterkt på sine medmennesker i deres sosiale nettverk. Dette sosiale nettverket gir trygghet og en form for tilhørighet. Det kan ha stor innflytelseskraft og fremme frykt og negative holdninger uten å bli bekreftet eller avkreftet fordi minoritetsfamiliene ikke kjenner til eller har lite kunnskap om barneverntjenesten (Berg, et al., 2015).

Det interessante ved intervjuene jeg har hatt er at barnevernsarbeidere med annen etnisk bakgrunn også opplever skepsis på grunn av deres etnisitet. Som nevnt tidligere i kategori 3, er etnisitet med på å skape en trygghetsfølelse mellom barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier som deler lik kulturell forståelse eller etnisitet. På en annen side uttrykkete en barnevernarbeider at hennes etnisitet kan i noen tilfeller skape skepsis og frykt hos minoritetsfamiliene. Hun nevnte:

- Jeg tror at mange ganger så opplever jeg at mange av familien kan bare senke skuldrene litt når vi har snakket litt sammen og gått litt inn på hva som er ting så kan de ofte slappe litt av. Men andre ganger kan det også være omvendt, at det kan være et hinder fordi, spesielt pakistanske familier, hvis de er skeptiske til det med taushetsplikt. At de blir litt bekymret for at ja, kommer dette her til å komme ut, hvem får vite dette her.

Over er det fremdeles en barnevernsarbeider med annen etnisk bakgrunn som gjenforteller, men det er noe interessant som vekket min oppmerksomhet. Det blir nevnt at etnisitet fører til skepsis rundt taushetsplikt. Dermed kan en barnevernsarbeider med annen etnisk bakgrunn oppleves som en mulig trussel fordi minoritetsfamiliene er redde for at noen andre i deres sosiale nettverk vil få vite om barnevernssaken. Gjennom dette intervjuet opplevd jeg en form for gjenkjenning. Jeg har en annen etnisk bakgrunn og er født og oppvokst med to kulturer. Den frykten eller tanken minoritetsfamiliene har om taushetsplikt er ikke ny for meg. I minoritetsmiljøer er det en sterk indoktrinering om at alt som skjer innad i familiens fire vegger, skal ikke bli fortalt eller bli snakket om utenfor hjemmet. Denne skjermingen kan ses på som en konsekvens fordi det begrenser muligheten for å få hjelp. Av min erfaring er det ofte slik at individer med annen etnisk bakgrunn velger bort leger, psykologer, advokater og barnevernsarbeidere med samme etnisk bakgrunn som en selv fordi de er redd for å bli snakket om etter møtet. Når minoriteter møter på profesjonelle som håndterer sårbar informasjon om en selv, skaper det skepsis om det som blir snakket om på kontoret blir delt med andre i det store innvandremiljøet.

5.4 Kategori 4: Kulturell motstand – oss vs. dem

Hittil har jeg presentert hvordan barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier bruker sine tidligere erfaringer, etnisitet og ulike mengder av Bourdieus kapitalformer til å skape en felles forståelse. I denne kategorien ser jeg nærmere på minoriteter som skaper et skille mellom majoritet og minoriteter i samfunnet. Her er Bourdieus habitus begrep sentral (Bourdieu, 1999) (Aakvaag, 2012). Å flytte til et nytt land med nye lover, regler og samfunnsordning er i seg selv en ny livserfaring. Hvordan har det seg da at noen minoriteter ikke tilegner seg nye erfaringer og utvikler habitus? Forstå meg rett, livserfaringen er der, men endringen er vanskelig å få øye på. Dette er interessant og flere av barnevernsarbeiderne som ble intervjuet kommenterte nettopp dette. De la frem sine egne meninger og påstander om hvorfor noen minoriteter kan være

tilbakeholdne i et nytt samfunn samt fast bestemte på sine kulturelle premisser. Her er tillit et viktig begrep. Det ble for eksempel nevnt:

- Men det er noen. Og der er de veldig låst, veldig, veldig låst. Familiene som er sånn er veldig låste. Og det er egentlig veldig trist fordi disse barna skal fungere i det norske samfunnet og foreldrene har et syn på at det er ingen du kan stole på, alle offentlige instanser bare lyver, staten lyver, alle lyver. Så har du tilslutt ikke noe tillit til folk. Og da blir det veldig vanskelig når all potensielt blir en fiende så blir livet veldig vanskelig for de barna også. Og de blir jo indoktrinert i det, og det opplever jeg som en høy bekymring.

Den første kommentaren jeg presenterer retter bekymringen mot foreldre som ikke stoler på offentlige tjenester i samfunnet. Denne mistilliten kan være en erfaring fra det tidligere samfunnet familiene flyttet fra (Fylkesnes, Iversen, & Nygren, 2015). På denne måten har minoritetsfamiliene bosatt seg i vertslandet og tatt utgangspunkt i erfaringer fra sitt hjemland. Disse erfaringene har utviklet habitus til et redskap som skjermer eller beskytter familiene fra offentlige instanser. Bourdieu nevner at habitus er et redskap, eller et reservoar av erfaringer som kan bli brukt i andre lignende sammenhenger (Bourdieu, 1999). På den måten er det ikke overraskende at noen minoritetsfamilier har mistillit til offentlige instanser fordi det er en erfaring de har fått gjennom oppveksten. På denne måten benytter minoritetsfamiliene seg av tidligere erfaring i en ny situasjon, uten å skape ny mening om det nye samfunnet og situasjonen de befinner seg i. Dette minner meg litt om betinging i psykologien der vedkommende knytter en hendelse til en bestemt stimuli og hvordan stimuli i seg selv trigger en bestemt følelse om hendelsen uten at hendelsen finner sted (Svartdal, 2020). Kort fortalt innebærer denne betingingsprosessen om at minoritetene har lært eller opplevd mistillit til offentlige instanser i sitt hjemland. Ved å flytte til et nytt land med nye offentlige tjenester vekkes følelsen av mistillit og skepsis til de nye instansene basert på tidligere erfaringer (Berg, et al., 2015). De offentlige tjenestene i Norge trigger følelsen av mistillit nettopp fordi de er offentlige instanser. Dermed styrkes opplevelsen av mistillit selv om minoritetsfamiliene befinner deg i et nytt land med nye offentlige instanser.

Noe annet som ble nevnt i kommentaren over var hvordan barn av minoritetsfamilier vokser opp i hjem der mistilliten for offentlige tjenester eksisterer. Denne mistilliten kan bli videreført til neste generasjon som deretter blir indoktrinert til å mene det samme som sine foreldre, en form for etnisk eller religiøs revitalisering (Eriksen & Sajjad, 2020). I tillegg til denne mistilliten kan gruppeidentiteten tre frem. Ut i fra beskrivelsen og diskusjonene over, viser det seg at minoritetsfamiliene både får en økning i sosial kapital og kulturell kapital på bakgrunn av sine tidligere erfaringer og deres nye sosiale krets (Aakvaag, 2012) (Bourdieu, Den kritiske ettertanke: grunnlag for samfunnsanalyse, 1995). Disse erfaringene er med på å påvirke nye handlinger, men de nye handlingene er basert på tidligere erfaringer. Dette kan dermed føre til en ond sirkel som minoritetsfamiliene ikke kommer seg ut av. Dette ble støttet i et annet intervju:

- Hvis de har en sånn type holdning om at alle offentlige instanser bare er ute etter å ta oss. Og at de ikke stoler på noen gjør det veldig vanskelig. Det handler ikke bare om oss, men at de for eksempel ikke har tillit til skolen, de har ikke tillit til politiet, de har ikke tillit til offentlige instanser, nav og slikt. De har mange dårlige erfaringer, og det på en måte baller på seg fordi de også tiltrekker seg negativ oppmerksomhet fra andre. Hvis vi ikke er samarbeidsvillige så blir det jo konsekvenser at de andre offentlige instansene ser på dem som en problemfamilie og responderer i forhold til det og da blir det forsterket.

Barnevernsarbeideren er inne på hvordan dårlige erfaringer med én offentlig instans har en innvirkning på hvordan andre offentlige instanser vurderer en minoritetsfamilie. Ut i fra Bourdieus teori og syntese oppstår disse dårlige erfaringene i ulike sosiale felt (Aakvaag, 2012). Dette kan være i utdanningsfeltet, det politiske feltet, eller det vitenskapelige feltet. I hver av de sosiale feltene har minoritetsfamiliene mindre kapital og maktutøvelse i forhold til den offentlige instansen. På denne måten kan en samling av dårlige erfaringer og konfrontering fra ulike hold, skape en følelse av utestenging og mistillit til offentlige tjenester. Dette er en alvorlig konsekvens for begge parter. På dette tidspunktet har minoritetsfamiliene havnet i en «negativ loop» der upassende holdninger til offentlige instanser bekrefter minoritetenes tidligere erfaringer som er kroppsliggjort i habitus. Dermed er det mer riktig å si at habitus har kroppsliggjorte disposisjoner med strukturelle tilbøyeligheter fordi minoritetsfamiliene har tatt

i bruk tidligere erfaringer for å navigere seg i nye situasjoner. Dette gjør det enklere å handle på grunn av dets tilgjengelighet i habitus (Bourdieu, 1999). Minoritetsfamiliene som havner i en «negativ loop» av dårlige erfaringer, vil kunne utvikle habitus til å skjerme familiene i lignende situasjoner der de møter på offentlige instanser. På denne måten er det mer riktig å si at nye erfaringer er lettere å håndtere på grunn av tidligere erfaringer. Dette er kjernen i habitus.

Det at erfaringer er kjernen i habitus betyr også at kulturen og den identiteten som er blitt utviklet opp gjennom oppveksten også er nedfelt i habitus. På denne måten er habitus med på å speile minoritetenes identitet. Når minoriteter kommer til et vertsland og møter på nye tjenester, språk og kulturelle rammer, kan det oppleves som en mulig trussel mot den nedfelte identiteten i habitus. Denne overgangen fra hjemland til vertsland kan oppleves som en utfordring fordi det nye samfunnet representerer andre verdier og væremåter. En barnevernsarbeider beskrev hvordan tvang og motstand kan føre til en identitetskrise:

- (...) Mange ganger så tenker de at det blir tvunget på dem. At de blir tvunget til å tenke på en annen måte så får man motstand. Men hvis du er nysgjerrig på majoritetskulturen så får du en annen relasjon og et annet forhold. Hvis du er nysgjerrig så lærer du, men hvis du blir tvunget så blir det motstand. Mange er redde for å miste sin egen kultur. Da holder de enda mer fast på sin kultur fordi det vil de ikke miste.

Det viser seg at motstand finner sted fordi minoritetsfamiliene er redde for å miste sin egen kultur. De er redde for at en ny kulturell kapital skal kunne erstatte den tidligere kulturelle kapitalen de har tilegnet gjennom oppvekst og erfaring. Ifølge Bourdieu vil livserfaringer og tilegnelsen av ny mengde kapital være fordelaktig for aktørene (Bourdieu, 1995) (Bourdieu, 1999). Dette er fordi med økt mengde kapital er sjansen større for innflytelse og påvirkning på samfunnet. Barnevernsarbeideren fortsatte samtalen med å legge vekt på at tjenesten ikke ønsker at minoritetsfamiliene skal glemme hvor de kommer fra. Det er heller forventet at familiene beholder de gode verdiene fra deres kultur i tillegg til å tilegne seg de verdier og forventninger som er i det norske samfunnet. Ved bruk av Bourdieus begreper og syntese, oppfordrer barnevernet minoritetsfamiliene til å øke deres kulturelle kapital ved å kombinere den tidligere kulturelle kapitalen sammen med den nye kulturelle kapitalen. På denne måten vil

minoritetsfamiliene føle seg mer inkludert og integrert som er positivt for både samfunnet og dem selv.

5.5 Kategori 5: Den strukturelle makten

Nå vil jeg presentere den siste kategorien i min analyse. Jeg har prøvd å skape en sammenheng mellom de presenterte kategoriene og velger å avslutte analysen med kategori 5 - den strukturelle makten. Gjennom tidligere kategorier har jeg presentert både positive og negative erfaringer med barneverntjenesten og minoritetsfamilier, og endte med å avslutte kategori 3 med en skepsis hos minoritetsfamilier og en form for distinksjon i kategori 4. Denne skepsisen overfor barnevernsarbeidere med annen etnisk bakgrunn samt motstand for endring, vil jeg ta med meg videre i analysen når jeg snakker om den strukturelle makten. Når jeg kategoriserer mine funn under strukturell makt, er hensikten å vise at minoritetsfamilier kjenner til barnevernets posisjon i samfunnet og hvordan kjennskap til denne makten har en innvirkning på samarbeidet.

Gjennom alle intervjuene i denne analysen, både med minoritetsforeldre og barnevernsarbeidere, har en bestemt følelse dukket opp. Dette er følelsen av frykt – frykten for å miste barnet. Denne følelsen i seg selv bekrefter at minoritetsfamilier kjenner til den strukturelle makten barneverntjenesten har og hvor langt makten strekker til. Myndigheten barnevernet har til å overta omsorgen for barnet ditt, er en skummel tanke og dette kjenner minoritetsfamiliene til, enten gjennom samtaler med andre minoriteter i deres sosiale krets, gjennom media eller muligens gjennom erfaring (Berg, et al., 2015). Denne frykten kan i flere tilfeller være veldig fremtredende og føre til at minoritetsfamilier gjør motstand, unndrar seg, er låst eller tier still. Det jeg har lagt merke til gjennom intervjuene, er hvordan denne frykten og den rådende makten som eksisterer i kjølevannet påvirker minoritetsforeldrenes reaksjon. Jeg nevnte at frykt kan føre til motstand eller at foreldre låser seg, men frykten for barnevernet kan fremme en urealistisk positiv holdning hos minoritetsfamiliene. I noen tilfeller kan minoritetsforeldre uttrykke enorm positivitet overfor barnevernets arbeid, og hvordan det er hjemme hos dem selv. Dersom det er problemer eller vanskeligheter i en minoritetsfamilie så uttrykkes det ikke for barneverntjenesten. Problemene blir skjult eller satt et lokk på fordi foreldrene uttrykker enorm positivitet. Alt er på en måte perfekt. Dette ble beskrevet av flere barnevernsarbeidere i mine intervjuer. En av dem uttrykte:

- Nei, det er jo det med denne frykten og redselen hos noen som ikke slipper taket, det preger det meste av samarbeidet, hvor det kommer lett til synet at de ikke er så åpne, deler ikke så mye, og gjennomgående at alt går veldig, veldig bra. At de har ingen problemer, det har de egentlig aldri hatt, men at enkelte er veldig låst. Så det blir litt sånn: okay det var så langt vi kom. Vi kan ikke få de til å fortelle det de ikke vil. Og barn som også er instruerte, og er veldig knappe i å fortelle, at det er overdreven positivt syn eller positive fortellinger om sin hjemmesituasjon. Men du tenker at slik er det jo ingen som har det. Det forringer jo samarbeidet. Fordi da får man ikke kommet til posisjon. Man jobber ikke med det man skal jobbe med.

Denne overdrevne positive holdningen er et interessant funn. På en måte kan dette tolkes som en forsvarsmekanisme eller en måte å bortlede bekymringen hos barneverntjenesten. Selv om minoritetsfamilier, både foreldre og barn har en positiv holdning om familiesituasjonen, gjør det ikke jobben til barnevernsarbeideren noe enklere. Det kan føre til mer bekymring fordi situasjonen i hjemmet ikke blir tatt på alvor. På en annen side kan denne positive holdningen føre til at minoritetsfamilier skyver vekk bekymringen og alvoret i familiesituasjonen. Konsekvensen vil være at der det er behov for hjelp vil hjelpen ikke nå frem. På denne måten vil møte med barneverntjenesten skape forvirring hos minoritetsfamiliene fordi alt er perfekt og det er ingen vesentlig bekymring hos familiene. Dersom familiene skyver vekk alvoret, vil familiene begynne å nekte og være mindre samarbeidsvillige fordi «alt er i orden».

Det at det eksisterer ekstrem positivitet blant minoritetsfamilier når det gjelder familiesituasjon og barnevernssak er interessant. Men det som er mer interessant er når en minoritetsforelder selv uttrykker denne positiviteten. En av minoritetsforeldrene som ble intervjuet beskrev en idyllisk opplevelse av å ha en barnevernssak. Det jeg mener med idyllisk er at forelderen beskrev sin familiesituasjon som åpen og harmonisk. Forelderen beskrev en positiv holdning til familiesituasjonen og en forvirring over hvorfor familien hadde fått en barnevernssak. I tillegg uttrykte forelderen enorm positivitet overfor barnevernet og deres arbeid. Dette er absolutt positivt å høre da det er mange negative holdninger og meninger om barneverntjenesten, men på et tidspunkt føltes denne positiviteten som en beskyttelse mot integritet og en overbevisning om at personen er en god nok forelder.

Interessen for denne positive holdningen førte meg videre til å se nærmere på frykten for barneverntjenesten. I kommentaren over blir det nevnt at frykten er lett til å få øye på, noe som gjør at minoritetsfamiliene ikke åpner seg. Frykten for å miste barnet sitt er kroppsliggjort og eksisterer dypt inne i kroppen til minoritetsforeldrene (Fylkesnes, Iversen, & Nygren, 2015). Denne frykten har blitt en del av habitus (Bourdieu, 1995). Frykt i seg selv trer frem og eksisterer som en reaksjon på en ubehagelig eller skummel handling. Det vil si at det er noe minoritetsforeldrene har erfart eller opplevd som fremmer denne frykten i møte med barneverntjenesten. En tanke kan være at frykt kommer av at foreldre har blitt tvunget til å delta eller samarbeide med barneverntjenesten. Flere av barnevernsarbeiderne som ble intervjuet uttrykte at frykten for å miste barnet gjør at minoritetsforeldre ofte svarer «ja» til ulike oppgaver og gjøremål fått fra barnevernstjenesten. På denne måten kan frykt «tvinge» foreldre til å samarbeide slik at de ikke blir fratatt omsorgen. Denne frykten og «tvangen» kan ses på som erfaringer nedfelt i habitus som instruerer minoritetsforeldrene til å handle på en bestemt måte (Berg, et al., 2015). Her ville Bourdieu stilt spørsmål om hvordan et slikt handlingsmønster eksisterer når de ytre strukturene ikke utøver mekanisk tvang overfor minoritetsforeldrene (Bourdieu, 1995). Det er ikke barneverntjenesten som har tvunget minoriteter til å handle slik; det er frykten.

Bourdieu finner forklaringen i habitus. De erfaringene og opplevelsene som har samlet seg og utviklet habitus styrer foreldrenes atferd. I prinsippet så utvikler habitus strategier som gjør foreldrene i stand til å håndtere ulike situasjoner. På denne måten blir habitus brukt på en rasjonell måte, men de strategiene som er forvaltet i habitus er på en måte «ad hoc» fordi strategiene blir benyttet i spesifikke tilfeller (Bourdieu, 1995). Slik blir frykten som er iboende i habitus fremtredende når minoritetsforeldre spesifikt møter på barnevernsarbeidere, men hvor denne frykten kommer fra er ikke adressert. Poenget er at frykt eksisterer, frykten påvirker og frykten fører til et spesifikt utfall. Dette ble understreket i et annet intervju hvor frykten og benektelsen av bekymring førte til trussel og sinne. Det ble nevnt:

- Også kan det være noen få da som sier nei, det har aldri skjedd og vi gjør hva vi vil. Vi er foreldre, dere har ikke noe å si, dere kan dra til helvete. Også vil de ikke ta imot hjelp. Så sier vi jo det at hvis dere ikke tar imot hjelp nå så blir vi veldig bekymret og da må vi se hva annet vi må gjøre for barnet. Hvis det fortsatt ikke hjelper så må vi vurdere om

vi skal gå til sak, få tvunget inn hjelpetiltak, eller om vi blir så bekymret for barna at vi rett og slett må plassere dem.

Over beskriver barnevernsarbeideren hvordan foreldre kan reagere og komme med sterke utsagn dersom barnevernet uttrykker bekymring om barnets situasjon i hjemme. Det ligger en sannhet i at de er foreldre til barnet, men det ligger en viktig presisering bak denne foreldrerelasjonen. En forelder er pliktig til å oppdra sitt barn i trygge omgivelser. Det at foreldre føler et behov for å uttrykke at de faktisk er foreldre, viser at de er klar over den makten og myndigheten barnevernet har til å frata omsorgen. Samtidig kan denne erklæringen om at en er forelder ses på som et forsøk på å utfordre makten til barnevernet. Det at barnverntjenesten representerer majoriteten og minoriteter er minoriteter i samfunnet, gjør at diskusjonen ofte handler om makt og maktforskjeller (Eriksen & Sajjad, 2020). Bourdieu forklarer at maktutøvelse henger sammen med kapitalformer (Bourdieu, 1999). I beskrivelsen over handler maktutøvelsen også om feltspesifikk kapital. Det vil si kapital i et spesifikt felt i tillegg til Bourdieus tre hovedformer for kapital.

Barneverntjenesten befinner seg i et politisk felt der tjenesten følger et bestemt regelverk som gir innflytelse og myndighet til å gripe inn i et hjem. Samtidig er det slik at majoriteten sammen med barneverntjenesten behersker best de kulturelle uttrykksmåtene og ferdighetene som er nødvendig for å leve et vellykket liv i en norsk kontekst. På denne måten vil majoriteten ha et overtak på symbolsk makt (Eriksen & Sajjad, 2020). Definisjonen på denne type makt kan i vid forstand defineres som *retten til å definere hvordan verden ser ut*. Denne makten fører til at den norske kulturen ofte blir brukt som en norm i form av at andre kulturer blir vurdert ut ifra den norske kulturen. På denne måten kan den norske majoritetskulturen fremstå som både den eksplisitte og implisitte tattforgitte forståelsen som minoritetsfamiliene blir vurdert ut ifra (Rugkåsa, Eide, & Ylvisaker, 2015) Dermed kan denne maktutøvelsen forklare hvorfor minoriteter må tilpasse seg og lære seg de kulturelle og sosiale ferdighetene i det norske samfunnet (Eriksen & Sajjad, 2020). På denne måten representerer minoritetsfamilier og barneverntjenesten to ulike perspektiver på verdenen, med ulik mengde av kapitalformer nedfelt i habitus. Dermed blir minoritetene til det de erfarer eller blir bedt om å erfare; de forblir minoriteter.

6. Oppsummering

Ved bruk av tematiskanalyse var målet å svare på problemstillingen: *Hvordan kan ulike kulturforståelser mellom barnevernstjenesten og foreldre med minoritetsbakgrunn forstås og hva kan bidra til å fremme dialog og samarbeid?* For å kunne svare på denne problemstillingen utarbeidet jeg tre forskningsspørsmål som følger: *1) På hvilken måte kommer kultur til uttrykk i samarbeid mellom barnevernstjenesten og minoritetsfamiliene? 2) Hva slags innvirkning har nettverk og nettverksbygging på samarbeidet mellom barnevernsarbeidere og foreldre med minoritetsbakgrunn? 3) Hvordan opplever aktørene den strukturelle makten som er nedfelt i barnevernstjenesten?*

Gjennom tematiskanalyse og utformingen av fem kategorier, har jeg fått en bred forståelse av mine funn. Jeg ser et mer sammensatt bilde av barneverntjenesten, barnevernsarbeidere, og minoritetsfamilier etter å ha analysert kompleksiteten i samarbeidet mellom barnevernsarbeidere og minoritetsfamilier. Jeg tok utgangspunkt i to ulike utvalg med ulik innflytelse på samfunnet. Ved bruk av Bourdieu (1999, 1995) og hans syntese, presentert av Aakvaag (2012), fikk jeg muligheten til å sette ord på erfaringer som skaper individer, grupper og identitet (Aakvaag, 2012) (Bourdieu, 1999) (Bourdieu, 1995). Bourdieu byr på flere relevante begreper knyttet til det subjektivistiske og objektivistiske brudd. Dette bruddet og meningsdanningen finner jeg også i sosial konstruksjonismen. Det sist nevnte perspektivet ble benyttet for å vise hvordan et og samme fenomen kan bli forstått på ulike måter basert på enkeltindividers oppfattelse av kultur og historie. Dette betyr at hvert enkelt individ vil skape en tatt for gitt «sannhet» om virkeligheten som skiller seg fra andre aktørers oppfattelser av virkeligheten.

For å kunne forså det to gruppene som inngår i utvalget, er det viktig å ta i bruk et åpent og utforskende design. Et sentralt funn, som ikke er overraskende, er at alle individer sitter med noen forforståelser som springer ut av erfaringer. Disse erfaringene kan ha kulturelle, sosiale, religiøse, eller samfunnsrelaterte opphav. Hvert individ bringer med seg ulike erfaringer gjennom oppveksten som former individet. På denne måten formes vår kulturelle forståelse, vårt sosiale nettverk, våre ferdigheter og identitet. I intervjuene beskrev begge gruppene hverandre. Barnevernsarbeiderne fremhevet et åpent forhold til minoritetsfamiliene. Ved å samarbeide med minoritetsfamilier, får barnevernsarbeiderne innsyn i en ny og annerledes

hverdag. Denne hverdagen kan være kulturelt betinget. Når barnevernsarbeidere viser interesse for minoritetens historier og bakgrunn, opplever minoritetene en trygghet som skaper tillit. Mer konkret føler de seg fremmedgjort og kan oppleve en form for aksept. Men selv om barnevernsarbeidere er åpne for minoriteters kulturelle forståelse, møter minoriteter opp på kontoret med en bestemt frykt – frykten for å miste barnet. Denne frykten er veldig fremtredende og alle barnevernsarbeidere som ble intervjuet påpekte nettopp dette. Det at en offentlig tjeneste har myndighet til å frata dem barnet er skremmende og denne myndigheten er minoritetsfamiliene kjent med.

Foreldre som ble intervjuet i denne studien bekrefter selv at de var redde for barnevernstjenesten før de faktisk lærte om tjenesten. Dette betyr at minoritetsforeldre kommer på kontoret med en forforståelse som begrenser samarbeidet. Det interessante ved denne frykten er at den ikke primært er knyttet til eller opplevd av minoritetsfamilier som møter opp på kontoret. Frykten bygger på andre minoriteters opplevelser i minoritetenes sosiale krets. De tre foreldrene som tok del i denne studien uttrykker nettopp dette i intervjuene. De hadde ikke opplevd å bli fratatt omsorgen, de hadde hørt andre fortelle om at det skjer. Et hovedfunn er at det sosiale nettverket har stor innflytelse på hvordan minoritetsfamilier handler i samfunnet. Ved sosiale sammenkomster utveksles det erfaringer, rykter og myter om viktige temaer i samfunnet. Barnevern og deres arbeid er ofte et tema. Når det bli snakket om denne tjenesten er det ofte negative holdninger og meninger som sprer seg i innvandrer miljøene. Dette viser godt hvor mye makt og innflytelse innvandrer miljøene har på minoritetene selv.

Å tilhøre samme etniske gruppe eller en som ligner, er en viktig faktor for et godt samarbeid. Barnevernsarbeidere med annen etnisk bakgrunn beskrev et annerledes møte med minoritetsfamiliene enn barnevernsarbeidere med etnisk norsk bakgrunn. Ved å bruke sin etnisitet i arbeidet opplevde barnevernsarbeidere å komme nærmere foreldrene og få en kulturell forståelse av familien. På denne måten ble det brukt andre referanserammer til tross for at barnevernsarbeidere representerer en offentlig tjeneste. Dette betyr at selv om barnevernsarbeidere jobber for barnevernstjenesten, vil den adekvate kunnskapen barnevernsarbeidere har, påvirke et samarbeidet eller håndtering av en barnevernssak. I andre tilfeller kan etnisitet trigge dårlig samvittighet. Dette fordi minoritetsfamiliene kan være

skeptiske til om taushetsplikten overholdes når barnevernsarbeidere har en annen etnisk bakgrunn. Skepsisen er i dette tilfelle kulturelt betinget.

Det mest interessante funnet i denne oppgaven er minoritetsforeldres positive holdning til familien og familiesituasjonen. Denne positive holdningen kan begrense barnevernsarbeidere og deres mulighet til å hjelpe. En perfekt husholdning eksisterer ikke, men et trygt hjem for barn skal eksistere. Dersom denne positive holdningen er med på å skyve vekk bekymringen kan det føre til en mye lengre sak og mer drastiske tiltak. Ved drastiske tiltak kommer den strukturelle makten frem og den frykten minoritetsforeldrene har for å bli fratatt omsorgen kan bli bekreftet. Da vil minoritetsforeldrene oppfatte samarbeidet og bekymringsmeldingen som et spill for galleriet. Gjennom denne oppgaven er det tydelig hvordan ulike faktorer henger sammen med hverandre og skaper et helhetlig bilde, men det store bildet er veldig komplekst.

Referanser

- Berg, B., Paulsen, V., Midjo, T., Haugen, G. M., Garvik, M., & Tøssebro, J. (2015, 06 17). Myter og realiteter - Innvandreres møter med barnevernet. *Norges barnevern*, (2), ss. p.152-155.
- Berger, P. L., & Luckmann, T. (1967). *The Social Construction of Reality : A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Open Road Integrated Media, Inc.
- Bourdieu, P. (1995). *Den kritiske ettertanke: grunnlag for samfunnsanalyse*. Oslo: Samlaget.
- Bourdieu, P. (1999). *Meditasjoner, Méditations pascaliennes*. Oslo: Pax forlag AS.
- Bråten, S. (1981). Modeller av menneske og samfunn. I T. H. Eriksen, *Flerkulturell forståelse*. Universitetsforlaget.
- Bufdir. (2020, Februar 27). *Kultursensitivitet i samtale med foreldre og barn*. Hentet fra https://bufdir.no/Familie/Fagstotte/veileder_samtaler_barn/for_samtalen/kultursensitivitet_i_samtale_med_foreldre_og_barn/
- Bufdir. (2021, januar 29). *Om barnevernet - organisering og oppgaver* . Hentet fra <https://www.bufdir.no>:
https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Organisering_og_oppgaver/
- Bufdir. (2021). *Slik jobber barnevernet* . Hentet fra <https://www.bufdir.no>:
https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Om_barnevernet/
- Christie, A. (2010). Whiteness and the politics of ‘race’ in child protection guidelines in Ireland. *European Journal of Social Work* 13:2, ss. 199-215.
- Dahl, Ø. (2013). *Møter mellom mennesker - Innføring i interkulturell kommunikasjon*. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Dreher, J. (2016). The Social Construction of Power: Reflections Beyond Berger/Luckmann and Bourdieu. *Cultural Sociology*, Vol. 10(1) , ss. 53–68.
- Eide, K., Qureshi, N. A., Rugkåsa, M., & Vike, H. (2009). *Over profesjonelle barrierer. Et minoritetsperspektiv i psykososialt arbeid med barn og unge*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Eriksen, T. H. (2010). Kapittel 4, Kultur, Kommunikasjon og Makt. I T. H. Eriksen, *Flerkulturell forståelse*. Universitetsforlaget.

- Eriksen, T. H., & Sajjad, T. A. (2020). *Kulturforskjeller i praksis*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Follesø, R. (2006). Barnevernets legitimitet. I R. Follesø, *Sammen om barnevern. Enestående fortellinger, felles utfordringer* (s. 147). Universitetsforlaget AS.
- Fylkesnes, M. K., Iversen, A. C.-., & Nygren, L. (2015). Frykten for barnevernet - en undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger. *Norges Barnevern NR 2 - VOL. 92*, ss. 80-96.
- Jensen, P., & Ulleberg, I. (2011). *Mellom ordene. Kommunikasjon i profesjonell praksis*. Gyldendal Norsk forlag.
- Jenssen, D., Kjørstad, M. S., & Tuft, P. A. (2020). *Vitenskapsteori for sosial- og helsefag*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Johannessen, L. E., Rafoss, W., & E.B, R. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttig verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget.
- Jørgensen, W. M., & Phillips, L. (2019). *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde Universitetsforlag.
- Kriz, K., & Skivenes, M. (2010, Juli). Lost in Translation: How Child Welfare Workers in Norway and England Experience Language Difficulties when Working with Minority Ethnic Families. . *The British Journal of Social Work (5) VOL. 40*, ss. 1353-1367.
- Lofthus, L. G. (2017). Kapittel 2: Bruk av teori for økt refleksivitet i praksis. I L. Frers, K. Hognestad, & M. Bøe, *Metode mellom forskning og læring: refleksjon i praksis* (ss. 35-57). Cappelen Damm Akademisk.
- Malterud, K. (2001, 08 11). Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *The Lancet VOL 358*, ss. 483-488.
- Oslo Kommune. (u.d.). <https://www.oslo.kommune.no>. Hentet fra Alle barnevernkontor i Oslo: <https://www.oslo.kommune.no/helse-og-omsorg/barn-ungdom-og-familie/barnevern-og-foreldreveiledning/alle-barnevernkontor-i-oslo/>
- Redalen, K., Ellingsen, T. I., Studsrød, I., & Willumsen, E. (2013). Portvakt eller døråpner. *Norges Barnevern Nr 1 - Vol 90*, ss. 18-31.

- Regjeringen. (u.d.). *Barnevern*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no>:
<https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnevern/id1058/>
- Rugkåsa, M. (2018). Etniske minoriteter og sosialt arbeid. *Tidsskrift for velferdsforskning - Kommentarartikkel*, ss. 180-185.
- Rugkåsa, M., Eide, K., & Ylvisaker, S. (2015). Barnevernsarbeideres møte med barn og familier med minoritetsbakgrunn. *Norges Barnevern (2) VOL. 92*, ss. 98-106.
- Rugkåsa, M., Eide, K., & Ylvisaker, S. (2015). Kulturalisering og symbolsk mening i barnevernsarbeid. *Tidsskrift for velferdsforskning (2) VOL. 18*, ss. 12-15.
- Smith, J. A. (1997). Developing theory from case-studies: self-reconstruction and the transition to motherhood. *Hayes, N. (ed.) Doing Qualitative Analysis In Psychology*.
- Solvang, P. K. (2020). Sosialkonstruksjonismen. I D. Jenssen, M. Kjørstad, S. Seim, & P. A. Tufte, *Vitenskapsteori for sosial- og helsefag*. Guldendal Norsk Forlag AS.
- Spiegel, G. M. (2005). Structures and the habitus - Pierre Bourdieu. I G. M. Spiegel, *Practicing History: New Directions in Historical Writing After the Linguistic Turn*. New York: Routledge.
- Statistisk sentralbyrå. (2002). *Innvandrerne bosettingsmønster i Oslo* . Hentet fra <https://www.ssb.no>: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrerne-bosettingsmonster-i-oslo>
- Statistisk sentralbyrå. (2019). *Innvandrere har mindre tillit til sine medmennesker* . Hentet fra <https://www.ssb.no>: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrerne-har-mindre-tillit-til-sine-medmennesker>
- Statistisk sentralbyrå. (2020, mars 9). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*. Hentet fra <https://www.ssb.no/>: <https://www.ssb.no/innvbef>
- Svartdal, F. (2020). *Betinging*. Hentet fra Store Norske Leksikon: <https://snl.no/betinging>
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagforlaget.
- Thomassen, M. (2020). Fenomenologiens mange ansikter. I D. Jenssen, M. Kjørstad, S. Seim, & P. A. Tufte, *Vitenskapsteori for sosial- og helsefag*. Gyldendal Norsk Forlag AS.

Willig, C. (2013). Phenomenological methods. I C. Willig, *Introducing Qualitative Research in Psychology, Third Edition*. McGrawHill Education, Open University Press.

Aakvaag, C. G. (2012). Kapittel 6, Pierre Bourdieu: En konfliktteoretisk syntese. I C. G. Aakvaag, *Moderne sosiologisk teori*. Abstrakt forlag AS.

NOU:

NOU 2020: 14. (2020). *Ny barnelov- Til barnets beste*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-14/id2788399/?ch=5>

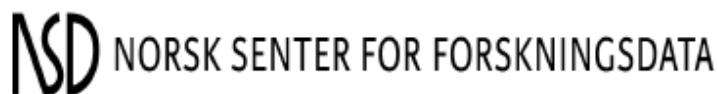
Lov:

Barneloven - bvl (2018). Lov om barnevernstjenester (LOV-2021-06-18-127). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>

Vedlegg 1 – Meldeskjema NSD

10.11.2021, 14:57

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

Meldeskjema 955490

Sist oppdatert

25.05.2021

Hvilke personopplysninger skal du behandle?

- Navn (også ved signatur/samtykke)
- Lydopptak av personer
- Bakgrunnsopplysninger som vil kunne identifisere en person

Type opplysninger

Du har svart ja til at du skal behandle bakgrunnsopplysninger, beskriv hvilke

Jeg er kun interessert i at den ene informantgruppen er en sammensattgruppe av minoriteter og en annen informantgruppe som innebærer barnevernskonsulenter. Det er ikke viktig å vite hvilken barnevernstjeneste konsulentene representerer, så lenge de jobber innenfor barnevernstjenesten generelt. Når det gjelder minoritetene er vi kun ikke opptatt av deres spesifikke etnisitet, kun at de er etniske minoriteter, minoritetsfamilier i Oslo-øst.

Skal du behandle særlige kategorier personopplysninger eller personopplysninger om straffedommer eller lovovertrедelser?

- Rasemessig eller etnisk opprinnelse

Prosjektinformasjon

Prosjekttittel

«Barnevern fra et minoritetsperspektiv - Hvordan kan bevissthet om ulike kulturforståelser fremme samarbeid mellom barnevern og foreldre med minoritetsbakgrunn?»

Prosjektbeskrivelse

I denne studien ønsker jeg å se nærmere på kultursensitivitet og kulturforståelse hos barnevernskonsulenter og foreldre med minoritetsbakgrunn. Samtidig ønsker jeg å utforske hvordan det kan legges til rette for samarbeid og samhandling mellom barnevernet og minoritetsfamilier med tanke på barnets beste. Denne studien vil dermed ta for seg to informantgrupper, en gruppe med minoritetsfamilier og en gruppe med barnevernskonsulenter. I den forbindelse spør jeg om du vil delta i en intervjuundersøkelse der forskningsspørsmålet er formulert slikt: Hvordan kan bevissthet om ulike kulturforståelser fremme samarbeid mellom barnevern og foreldre med minoritetsbakgrunn?

Begrunn behovet for å behandle personopplysningene

<https://meldeskjema.nsd.no/eksport/5fc4fcab-48f2-4e9b-985f-20637358be8f>

1/6

Oppgaven min handler om å se ulike syn på minoriteter fra et barnevernsperspektiv og oppfattelsen av barnevernet fra et minoritetsperspektiv. Ingen annen informasjon er av interesse for prosjektet. Dette prosjektet er en masteroppgave, og alle lydopptak vil bli slettet etter sensur/innlevering.

Ekstern finansiering**Type prosjekt**

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Seher Akhtar, s340595@oslomet.no, tlf: 98609789

Behandlingsansvar

Behandlingsansvarlig institusjon

OsloMet – storbyuniversitetet / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for sosialfag

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Jorunn Vindegg, jorunnvi@oslomet.no, tlf: 67238166

Skal behandlingsansvaret deles med andre institusjoner (felles behandlingsansvarlige)?

Nei

Utvalg 1

Beskriv utvalget

Foreldre med minoritetsbakgrunn

Rekruttering eller trekking av utvalget

I eget nettverk, en skole tar kontakt med sine elevers foreldre som har vært i kontakt med barnevernet, på mine vegne.

Norskinnvandrer forum vil bli kontaktet som ledd mellom og for rekruttering av foreldre med minoritetsbakgrunn som har hatt kontakt med barnevernet

Alder

30 - 70

Inngår det voksne (18 år +) i utvalget som ikke kan samtykke selv?

Nei

Personopplysninger for utvalg 1

- Navn (også ved signatur/samtykke)
- Lydopptak av personer
- Bakgrunnsopplysninger som vil kunne identifisere en person

- Rasemessig eller etnisk opprinnelse

Hvordan samler du inn data fra utvalg 1?

Personlig intervju

Grunnlag for å behandle alminnelige kategorier av personopplysninger

Samtykke (art. 6 nr. 1 bokstav a)

Grunnlag for å behandle særlige kategorier av personopplysninger

Uttrykkelig samtykke (art. 9 nr. 2 bokstav a)

Redegjør for valget av behandlingsgrunnlag

Informasjon for utvalg 1

Informerer du utvalget om behandlingen av opplysningene?

Ja

Hvordan?

Skriftlig informasjon (papir eller elektronisk)

Utvalg 2

Beskriv utvalget

Barnevernskonsulenter som har jobbet med minoritetsfamilier

Rekruttering eller trekking av utvalget

Jeg kontakter ulike barnevernsenteret i oslo-øst og ber dem rekruttere tilfeldig

Spør norsk innvanderforum om å hjelpe med med å rekruttere barnevernskonsulenter til prosjektet

Alder

30 - 70

Inngår det voksne (18 år +) i utvalget som ikke kan samtykke selv?

Nei

Personopplysninger for utvalg 2

- Navn (også ved signatur/samtykke)
- Lydopptak av personer
- Bakgrunnsopplysninger som vil kunne identifisere en person
- Rasemessig eller etnisk opprinnelse

Hvordan samler du inn data fra utvalg 2?

Personlig intervju

Grunnlag for å behandle alminnelige kategorier av personopplysninger

Samtykke (art. 6 nr. 1 bokstav a)

Grunnlag for å behandle særlige kategorier av personopplysninger

Uttrykkelig samtykke (art. 9 nr. 2 bokstav a)

Redegjør for valget av behandlingsgrunnlag

Informasjon for utvalg 2

Informerer du utvalget om behandlingen av opplysningene?

Ja

Hvordan?

Skriftlig informasjon (papir eller elektronisk)

Tredjepersoner

Skal du behandle personopplysninger om tredjepersoner?

Nei

Dokumentasjon

Hvordan dokumenteres samtykkene?

- Manuelt (papir)

Hvordan kan samtykket trekkes tilbake?

Dersom informanten vil trekke seg skal han/hun enkelt kontakte meg på mail eller mobil. Dette er skrevet på kopien av informasjonsskrivet de får beholde. Det er frivillig deltakelse og de kan når som helst under intervjuet velge å trekke seg uten konsekvenser.

Hvordan kan de registrerte få innsyn, rettet eller slettet opplysninger om seg selv?

I informasjonsskrivet mitt har jeg nevnt at som informant har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- Å få rettet personopplysninger om deg,
- Å få slettet personopplysninger om deg, og
- Å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

De skal få kunne få se de opplysningen de har gitt og dermed få muligheten til å rette noe opp. I tillegg har de full rett til å lese den fullstendige versjonen av oppgaven. Da kan de kontakte meg eller si ifra på forhånd om å få tilsendt den på mail.

Totalt antall registrerte i prosjektet

1-99

Tillatelser

Skal du innhente følgende godkjenninger eller tillatelser for prosjektet?

Behandling

Hvor behandles opplysningene?

- Maskinvare tilhørende behandlingsansvarlig institusjon
- Mobile enheter tilhørende behandlingsansvarlig institusjon
- Ekstern tjeneste eller nettverk (databehandler)

Hvem behandler/har tilgang til opplysningene?

- Prosjektansvarlig
- Student (studentprosjekt)
- Interne medarbeidere
- Databehandler

Hvilken databehandler har tilgang til opplysningene?

Zoom - intervju (lydopptak)

Tilgjengeliggjøres opplysningene utenfor EU/EOS til en tredjestat eller internasjonal organisasjon?

Nei

Sikkerhet

Oppbevares personopplysningene atskilt fra øvrige data (koblingsnøkkel)?

Ja

Hvilke tekniske og fysiske tiltak sikrer personopplysningene?

- Opplysningene anonymiseres fortløpende

Varighet

Prosjektperiode

04.01.2021 - 15.11.2021

Skal data med personopplysninger oppbevares utover prosjektperioden?

Nei, alle data slettes innen prosjektslutt

Vil de registrerte kunne identifiseres (direkte eller indirekte) i oppgave/avhandling/øvrige publikasjoner fra prosjektet?

Nei

Tilleggsopplysninger

Vedlegg 2: ROS-SKJEMA v/ OsloMet

RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE FOR FORSKNINGSPROSJEKT VED OSLOMET

Fyll ut arkene 1) Risikovurdering og 2) Oppsummering_Prioritering.

Se på arkfanen "Veileder" for ytterligere informasjon.

Forskningsprosjekt - tittel:	Barnevern fra et minoritetsperspektiv - Hvordan kan bevissthet om ulike kulturforståelser fremme samarbeid mellom
Prosjektleder:	Jorunn Vindegg ved OsloMet – storbyuniversitet og Seher Akhtar (student)
Prosjektnr NSD (hvis aktuelt):	955490
Prosjektnr REK (hvis aktuelt):	[Tall]
Prosjektnr i UBW (Agresso) (hvis aktuelt):	[Tall]
Prosjektets formål (kort beskrivelse):	I denne studien ønsker jeg å se nærmere på kultursensitivitet og kulturforståelse hos barnevernskonsulenter og foreldre med minoritetsbakgrunn. Samtidig ønsker jeg å utforske hvordan det kan legges til rette for samarbeid og samhandling mellom barnevernet og minoritetsfamilier med tanke på barnets beste. Denne studien vil dermed ta for seg to informantgrupper, en gruppe med minoritetsfamilier og en gruppe med barnevernskonsulenter. I den forbindelse spør jeg om du vil delta i en intervjuundersøkelse der forskningsspørsmålet er formulert slik: Hvordan kan bevissthet om ulike kulturforståelser fremme samarbeid mellom barnevern og foreldre med minoritetsbakgrunn?
Antall registrerte informanter :	Det er tenkt 8-10stk til sammen
Kategorier av registrerte informanter (f.eks. studenter, medlemmer i et medlemsregister, pasienter)	4-5 foreldre med minoritetsbakgrunn og 4-5 barnevernskonsulenter/arbeidere
Beskriv hvordan eventuelle koblingsnøkler lagres:	
Antall prosjektmedarbeidere i forskningsprosjektet?	kun meg og en veileder

Nr.	Kategorier	Underkategorier	Hendelse	Beskrivelse/verdivurdering	Risikonivå			Tiltak
					S	K	Risiko	

	Vurder kun hendelser og risikoelement som er reelle og relevante for dette prosjektet. Bruk nedtrekksmeny (drop down). Du kan velge samme kategori på flere linjer.	Benytt nedtrekksmeny (drop down).	Hva kan skje?	Hva er den uønskede hendelsen? Hvilke tap oppstår? Hvilken betydning for prosjektet?	Sannsynlighet og konsekvens på en skala fra 1 til 4. 1 = Lav/liten, 4 = Svært høy. Risiko genereres automatisk som resultat av sannsynlighet og konsekvens.			Beskriv forslag til nye tiltak. De kan deles opp i organisatoriske, menneskelige og teknologiske sikringstiltak.
EKSEMPEL	Datainnsamling	Lyddopptak	Mister diktafon på vei fra informant til kontoret.	Uvedkommende får tilgang på opplysninger om informanter. Alle intervjudata som er lagret på diktafon mistes. Betydning for prosjektet avhenger av hvor mye informasjon som er lagret på diktafonen.	2	3	5	Kryptere diktafon. Vurdere å bruke mobilapp; Gjøre nytt intervju
2	Datainnsamling	Lyddopptak	Ingen lyd på intervju	Har gjort opptak, men hører ingenting	3	4	7	Bør en benytte to opptaksmedier? Husk å teste og kontrollere ved start!
4	Datainnsamling	Papirskjema	mister smatykkeeskjemaene	deltakeren har skrevet under smatukke, men papirene blir borte eller rotet bort	2	3	5	oppbevar smatykkeeskjemaene i egen perm. Gå hjem og scann dem inn.
5	Teknisk	Minnepenn/Ekstern disk	minnepennen slutter å virke, eller at det blir fullt med lagringsplass	noe data kan gå tapt uten at man registrerer det.	3	3	6	benytte seg av to minnepenner for lagring?
6	Analyse	Transkribering	utilsikket endring av rådata	endrer rådata (transkribert materialet) ved kopiering i word	2	3	5	alltid lagre en kopi av datamaterialet og bruk eller jobb med kopien. Rådata i egen mappe.
7	Datadeling	Internt OsloMet	Glemmer å skru av nettet	Uvedkommende kan få tilgang til data og opplysninger om informant.	3	4	7	Når minnepenne er i pc så kan den alltid gjøres utgjengelig for deling. Husk å skru av nett og sky!
8							0	

Vedlegg 3: Informasjonsskriv og egenerklæring (minoritetsforeldre)

Vil du delta i forskningsprosjektet?

«Hvordan kan ulike kulturforståelser mellom barnevernstjenesten og foreldre med minoritetsbakgrunn forstås og hva kan bidra til å fremme dialog og samarbeid?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se nærmere på kultursensitivitet i barnevernet samt hvordan kultur påvirker foreldre og deres holdninger til barnevernet. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I denne studien ønsker jeg å se nærmere på kultursensitivitet og kulturforståelse hos barnevernskonsulenter og foreldre med minoritetsbakgrunn. Samtidig ønsker jeg å utforske hvordan det kan legges til rette for samarbeid og samhandling mellom barnevernet og minoritetsfamilier med tanke på barnets beste. I den forbindelse spør jeg om du vil delta i en intervjuundersøkelse der forskningsspørsmålet er formulert slikt: *Hvordan kan ulike kulturforståelser mellom barnevernstjenesten og foreldre med minoritetsbakgrunn forstås og hva kan bidra til å fremme dialog og samarbeid?*

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

OsloMet – storbyuniversitet er behandlingsansvarlig institusjon og daglig ansvarlig for prosjektet er min veileder, førsteamanuensis Jorunn Vindegg.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Denne studien omhandler hvordan foreldre med minoritetsbakgrunn oppfatter barnevernet på bakgrunn av deres erfaringer og holdninger til denne institusjonen. Gjennom denne studien er det spesielt familier som oppfyller visse krav som har blitt trukket ut til å delta. Du som informant oppfyller disse kravene:

- Har en minoritetsbakgrunn
- Har hjelpetiltak fra barnevernet
- Barnet ditt bor hjemme med foreldre (barnet går på barn/ ungdomskolen)

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i studien, innebærer det at jeg vil intervju deg om dine synspunkter og erfaringer. Det vil ta deg ca. 45 minutter til 1 time. Intervjuet inneholder spørsmål om din erfaring knyttet til å være en minoritetsforelder som mottar hjelpetiltak fra barnevernet, hvordan du oppfatter barnevernet som en institusjon, om du har opplevd negative sanksjoner fra barnevernets side, og hvordan du opplever at barnevernet tar hensyn til din kultur og religion. Jeg vil ta lydopptak og jeg vil også ta notater underveis. Lydopptaket vil bli transkribert til tekst og deretter slettet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Siden du står i et avhengighetsforhold til barnevernstjenesten, vil jeg understreke at det ikke vil påvirke ditt personlige forhold til barnevernet; det vil ikke påvirke eller endre ditt hjelpetiltak, det vil ikke bli brukt mot deg at du deltar i undersøkelsen.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Oslomet – storbyuniversitetet som behandlingsansvarlig institusjon vil kunne ha tilgang til datamaterialet ved veileder Jorunn Vindegg og masterstudent Seher Akhtar.
- Navn og kontaktopplysningene dine vil kun jeg og min veileder ha tilgang til. Etter å ha intervjuet deg med lydopptak så vil jeg med det samme starte å transkribere intervjuet og deretter slette lydfilen.

Dersom du ønsker å delta i denne studien, vil dataene om deg bli anonymisert, og vil dermed ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er innen 15.05.2021. Det transskriberte materialet vil bli slettet straks studien er avsluttet og oppgaven er levert inn.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- Å få rettet personopplysninger om deg,
- Å få slettet personopplysninger om deg, og
- Å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra OsloMet – storbyuniversitet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- OsloMet – storbyuniversitet ved Seher Akhtar. Telefon: 98 60 97 89 eller E-mail: s340595@oslomet.no. Du kan også kontakte veileder/prosjekt ansvarlig, Jorunn Vindegg ved OsloMet – storbyuniversitet. Telefon: 67 23 81 66 eller E-mail: jorunnvi@oslomet.no.
- Vårt personvernombud: Personvernombudet ved OsloMet, Ingrid S. Jacobsen. Telefon: 67 23 55 34 eller E-mail: personvernombud@oslomet.no.

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Jorunn Vindegg
(Veileder)

Seher Akhtar
(Student)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Barnevern fra et minoritetsperspektiv - Hvordan kan kultursensitivitet fremme et bedre samarbeid mellom barnevern og foreldre med minoritetsbakgrunn?», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju med lydopptak

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 4: informasjonsskriv og erklæring (barnevernsarbeidere)

Vil du delta i forskningsprosjektet?

«Hvordan kan ulike kulturforståelser mellom barnevernstjenesten og foreldre med minoritetsbakgrunn forstås og hva kan bidra til å fremme dialog og samarbeid?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se nærmere på kultursensitivitet i barnevernet samt hvordan kultur påvirker foreldre og deres holdninger til barnevernet. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I denne studien ønsker jeg å se nærmere på kultursensitivitet og kulturforståelse hos barnevernskonsulenter og foreldre med minoritetsbakgrunn. Samtidig ønsker jeg å utforske hvordan det kan legges til rette for samarbeid og samhandling mellom barnevernet og minoritetsfamilier med tanke på barnets beste. Denne studien vil dermed ta for seg to informantgrupper, en gruppe med minoritetsfamilier og en gruppe med barnevernskonsulenter. I den forbindelse spør jeg om du vil delta i en intervjuundersøkelse der forskningsspørsmålet er formulert slikt: *Hvordan kan ulike kulturforståelser mellom barnevernstjenesten og foreldre med minoritetsbakgrunn forstås og hva kan bidra til å fremme dialog og samarbeid?*

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

OsloMet – storbyuniversitet er behandlingsansvarlig institusjon og daglig ansvarlig for prosjektet er min veileder, førsteamanuensis Jorunn Vindegg.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Denne studien omhandler hvordan barnevernskonsulenter oppfatter minoritetsfamiliene på bakgrunn av erfaringer og samarbeid med minoritetsfamiliene. Gjennom denne studien er det

spesielt barnevernskonsulenter som oppfyller visse krav som har blitt trukket ut til å delta. Du som informant oppfyller disse kravene:

- Jobber i barnevernstjenesten
- Jobbet med eller behandlet saker som omhandler minoritetsfamilier

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i studien, innebærer det at jeg vil intervjuer deg om dine synspunkter og erfaringer. Det vil ta deg ca. 45 minutter til 1 time. Intervjuet inneholder spørsmål om din erfaring knyttet til å være en barnevernskonsulent som har gitt minoritetsfamilier tilbud om hjelpetiltak, hvordan du oppfatter minoritetsfamiliene, om du har opplevd negative holdninger fra minoritetsfamiliene, og hvordan du opplever at barnevernet tar hensyn til minoritetenes kultur og religion. Jeg vil ta lydopptak og jeg vil også ta notater underveis. Lydopptaket vil bli transkribert til tekst og deretter slettet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Siden du står i et avhengighetsforhold til barnevernstjenesten, vil jeg understreke at det ikke vil påvirke ditt personlige forhold til barnevernet; det vil ikke påvirke din stilling og arbeidsplass, og det vil ikke bli brukt mot deg at du deltar i undersøkelsen.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Oslomet – storbyuniversitetet som behandlingsansvarlig institusjon vil kunne ha tilgang til datamaterialet ved veileder Jorunn Vindegg og masterstudent Seher Akhtar.
- Navn og kontaktopplysningene dine vil kun jeg og min veileder ha tilgang til. Etter å ha intervjuet deg med lydopptak så vil jeg med det samme starte å transkribere intervjuet og deretter slette lydfilen.

Dersom du ønsker å delta i denne studien, vil dataene om deg bli anonymisert, og vil dermed ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er innen 15.05.2021. Det transskriberte materialet vil bli slettet straks studien er avsluttet og oppgaven er levert inn.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- Å få rettet personopplysninger om deg,
- Å få slettet personopplysninger om deg, og
- Å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra OsloMet – storbyuniversitet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- OsloMet – storbyuniversitet ved Seher Akhtar. Telefon: 98 60 97 89 eller E-mail: s340595@oslomet.no. Du kan også kontakte veileder/prosjekt ansvarlig, Jorunn Vindegg ved OsloMet – storbyuniversitet. Telefon: 67 23 81 66 eller E-mail: jorunnvi@oslomet.no.

- Vårt personvernombud: Personvernombudet ved OsloMet, Ingrid S. Jacobsen. Telefon: 67 23 55 34 eller E-mail: personvernombud@oslomet.no.

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Jorunn Vindegg
(Veileder)

Seher Akhtar
(Student)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Barnevern fra et minoritetsperspektiv - Hvordan kan kultursensitivitet fremme et bedre samarbeid mellom barnevern og foreldre med minoritetsbakgrunn?», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju med lydopptak

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 5: Intervjuguide (minoritetsforeldre)

- 1) Hva slags erfaringer har du med barnevernet?
- 2) I hvilken sammenheng kom du i kontakt med barnevernet?
- 3) Hvilke tanker hadde du om barnevernet og denne hjelpetjenesten før du/ der kom i kontakt med barnevernet?
- 4) Har dine tidligere meninger om barnevernet blitt bekreftet?
- 5) Har du noen gang kjent på at det er en påkjenning å være i kontakt med barnevernet?
- 6) Hva slags nytte har du opplevd av å være i kontakt med barnevernstjenesten?
- 7) Hvor har du fått informasjon om barnevernet?
- 8) I hvilken grad opplever du at di stemme som foreldre blir hørt? Blir du tatt hensyn til?
- 9) Hvordan vil du beskrive situasjonen i familien etter at barnevernet har kommet inn i bildet?
- 10) Tenker du at du kan være deg selv i møte med barnevernet? Er det noe du tenker at du må skjule?
- 11) I hvilken grad føler du at din kultur og religionsforståelse blir tatt hensyn til?

Vedlegg 6: intervjuguide (barnevernsarbeidere)

- 1) Hva slags stilling har du i barnevernstjenesten?
- 2) Hvilke holdninger har minoritetsfamiliene til barnevernet basert på dine erfaringer?
- 3) Opplever du eller tjenesten utfordringer knyttet til å formidle eller kommunisere barnevernets oppgaver til minoritetsfamiliene?
- 4) Basert på dine erfaringer, hva kjennetegner et godt samarbeid med minoritetsfamilier?
- 5) Har du noen oppfatninger om hva som eventuelt er problemene mellom barnevernet og minoritetsfamiliene? Kan du fortelle om en eller flere episoder der det kanskje går galt, eller situasjonen blir komplisert?
- 6) Har du noen tanker/oppfatninger om hva som kan fremme eller bedre kommunikasjonen i samarbeidet mellom minoritetsfamiliene og barnevernstjenesten?